

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete (del 2) för grundlärarexamen inriktning F-3

Avancerad nivå

Läshunden

**En kvalitativ studie om läshunden ett didaktiskt verktyg i
läsundervisningen**

Författare: Fanny Norrman
Handledare: Cecilia Wijnbladh
Examinator: Berit Lundgren
Ämne: Pedagogiskt arbete, inriktning svenska
Kurskod: APG246
Poäng: 15 hp
Examinationsdatum: 27/3-23

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja

Nej

Abstract:

Syftet med studien är att bidra med kunskap om pedagogiskt utbildade hundförare erfarenheter av att använda läshundar som ett didaktiskt verktyg i läsundervisningen i årskurs F-3. Ett särskilt fokus riktas mot de erfarenheter pedagogiskt utbildade hundförare har av hur läshunden kan stötta elevers läsutveckling. För att besvara studiens frågeställningar har sex pedagogiskt utbildade hundförare intervjuats.

Enligt den tidigare forskningen kan läshunden användas i skolan för att stötta elever i deras läsning. Forskning visar att läshunden har en positiv påverkan på elevers välmående och på elevers läsning. En viktig del i arbetet med läshunden är kommunikation och samspel därför utgår studien från det sociokulturella perspektivet. Resultaten i studien visar att de pedagogiskt utbildade hundförarna upplever att läshunden har en viktig betydelse för elevers läsning där läshunden bidrar med ett förbättrat välmående och motivation. Deltagarna uttrycker också att deras roll i arbetet är viktig eftersom deras pedagogiska utbildning bidrar till att de kan stötta eleverna i deras läsutveckling med hjälp av hunden.

Nyckelord:

Svenska, läshundar, läsutveckling, lässvårigheter, läsmotivation, sociokulturellt perspektiv

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
2 Syfte och frågeställningar.....	3
3 Bakgrund	4
3.1 Kursplanen för svenska	4
3.2 Elevers läsutveckling.....	4
3.2.1 Fonologisk medvetenhet.....	5
3.2.2 Avkodning	5
3.2.3 Flyt i läsningen	5
3.2.4 Läsförståelse	5
3.3 Läsmotivation.....	6
3.4 Lässvårigheter	6
3.5 Stöd och anpassningar.....	7
3.6 Lëshundar	7
3.6.1 Hunden som ett didaktiskt verktyg i läsundervisningen.....	8
4 Tidigare forskning	8
4.1 Elevers tidiga läsutveckling	9
4.2 Lëshundar i läsundervisningen.....	10
4.2.1 Kunskap om lëshundars påverkan på elevers välbefinnande	10
4.2.2 Lëshundens påverkan på elevers läsutveckling	11
4.3 Sammanfattning av tidigare forskning	12
5 Teoretiska perspektiv	13
5.1 Sociokulturellt perspektiv	13
5.2 Vygotskijs teori om fantasi.....	14
6 Metod	15
6.1 Val av metod	15
6.2 Urval.....	15
6.3 Beskrivning av deltagarna.....	16
6.4 Genomförande	17
6.4 Reliabilitet och validitet i kvalitativa undersökningar	17
6.5 Objektivitet och generaliserbarhet	18
6.6 Etiska överväganden	18
6.7 Databearbetning och analysmetod	19

7 Resultat.....	20
7.1 Hundförarnas roll	20
7.2 Eleverna som får läsa för läshunden.....	21
7.3 Mötet mellan elev och läshunden	21
7.4 Läshundens betydelse för elevers läsning	22
7.5 Läshunden som ett stöd för elevers läsning	23
7.6 Pedagogiska utmaningar.....	24
7.7 Sammanfattning av resultatet	25
8 Diskussion	26
8.1 Metoddiskussion.....	26
8.2 Resultatdiskussion	27
9 Avslutande sammanfattning	30
10 Förslag till vidare forskning	31
Referenslista	32
Bilaga 1 Informationsbrev.....	
Bilaga 2 Intervjufrågor	

1 Inledning

I dagens samhälle har skriftspråket stor betydelse och de flesta yrken kräver att den som söker arbete har en god läsförmåga (Lundberg & Herrlin, 2014, s. 5). Skolans viktigaste uppdrag är att lära alla barn att läsa (Lundberg & Herrlin, 2014, s. 5). I läroplanen för grundskola, fritidshem och förskoleklass lyfts det fram att skolan ska se till att alla elever får utveckla sitt lärande och sina kunskaper (Skolverket, 2022, s. 7). Lärares uppdrag i undervisningen är att stötta och föra eleverna vidare i deras läsutveckling (Lundberg & Herrlin, 2014, s. 6–7). I kursplanen i svenska lyfts det fram att elever ska utveckla kunskaper och bli intresserade av läsning (Skolverket, 2022, s. 226). Langer (2005, s. 23) förklarar att det är viktigt att vara en aktiv läsare där den skönlitterära texten som läses får ett slags mening. Då kan läsaren skapa så kallade föreställningsvärldar som innebär att läsaren kan koppla ihop egna erfarenheter till texten. Allas föreställningsvärldar ser delvis olika ut eftersom läsaren skapar egna tolkningar, idéer och föreställningar om texten. Men för att läsare ska kunna bygga föreställningsvärldar att gå in i och vistas i behövs böcker och tid för läsning och samtal om det lästa.

Undersökningar, studier och mätningar visar på en sjunkande läsförmåga och mindre läsning bland elever. En rapport som *Ungar & medier* (Statens Medieråd, 2021, s. 26) sammanställt visar att allt färre elever läser böcker. Enligt rapporten var det fler elever år 2020 som läste böcker/tidningar i åldern 9–10, i jämförelse med år 2018. I en granskning som Skolinspektionen (2022, s. 5) gjort, lyfts vikten av att skolan motiverar elever till läsning. Denna granskning handlar om elevers läsmotivation. Den visar att det ofta är lärarna i ämnet svenska som arbetar aktivt för att stärka elevers motivation till läsning men att rektorerna inte är lika engagerade i detta arbete (Skolinspektionen, 2022, s. 5). Eftersom elevers läsutveckling ser olika ut kan vissa uppleva läsningen som lätt medan andra upplever den som svår. De elever som kämpar med läsningen kan uppleva den som frustrerande och krävande. Elever med lässvårigheter har ofta problem med ordavkodningen, läser långsammare, eller uppvisar bristande läsmotivation. För dessa elever är motivation särskilt viktig eftersom den bidrar till att eleven vill läsa och det är något som krävs för att eleven ska kunna utveckla och förbättra sin läsning (Häggström, 2010, s. 239–242, 251).

För att stötta elever där läsningen går mycket trögt, och där eleven inte kommer vidare i sin läsutveckling, kan läshundar användas. Denna typ av tjänstehund introducerades i Sverige på senare tid för att användas i skolan för elever som har lässvårigheter eller saknar motivation till att läsa. Läshundar är vanligare i främst USA och England. När skolan tar hjälp av läshundar tilldelas eleven en specialutbildad hund som hen får läsa högt för på skoltid. Syftet med hundens närvaro är att den ska fungera lugnande och därmed stöttande. Tanken är också att eleven ska känna att den vågar läsa utan att någon dömer (Ehriander, 2016, s. 12). I skolan talas det ofta om problemet med för små resurser och för lite tid. Därför kan läshundar vara en bra anpassning att använda i skolan eftersom både en hundförare och hunden finns närvarande som stöttning till eleven (Schneider 2016, s. 38–39).

Läshundar är alltså en relativt ny företeelse i svensk kontext även om de, som tidigare nämnts, används i högre grad i andra länder. Därför är det nödvändigt att öka kunskapen om läshundars didaktiska funktion och deras möjlighet att användas för de elever som kämpar mer med läsningen. Det är extra viktigt att dessa elever identifieras redan i de yngre åldrarna och får den stöttning som de behöver, eftersom det kan vara svårt att fånga upp dem när de blir äldre. Att använda läshundar som stöttning för läsutveckling kan enligt Ehriander (2016, s. 12) bidra till att elever som har det kämpigare med läsningen än sina jämnåriga kan utveckla sin läsning och bli motiverade till att läsa (Ehriander 2016, s. 12; Häggström, 2010, s. 240–241). Ivarsson (2019, s. 107) påpekar att det är viktigt för elever på individnivå att inte halka efter i läsningen eftersom läsförmågan är så central i samhällslivet. Att alla elever kan utveckla sin fulla potential och delta fullt ut i samhällslivet är viktigt också på samhällsnivå (Ivarsson, 2019, s.107). Barn är dock olika och har olika behov, men oavsett olikheter är det av vikt att alla barn lär sig läsa för att så småningom kunna vara aktiva inom både samhälls- och kulturliv. Följaktligen blir det viktigt att öka kunskapen om metoder som tidigt kan stimulera de läsare som kämpar med sin läsning och som riskerar att inte utveckla en tillräckligt god läsförmåga. Mot denna bakgrund är läshunden som didaktiskt verktyg angeläget att närmare undersöka.

2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att bidra med kunskap om pedagogiskt utbildade hundförarens erfarenheter av att använda läshundar som didaktiskt verktyg i läsundervisningen i årskurs F-3. Ett särskilt fokus riktas mot de erfarenheter pedagogiskt utbildade hundförare har av läshundens stöttning av elevers läsutveckling. Utifrån syftet har följande frågor formulerats:

- Hur ser pedagogiskt utbildade hundförare på sin egen roll?
- Hur upplever pedagogiskt utbildade hundförare mötet mellan elev och läshunden?
- Vad anser pedagogiskt utbildade hundförare att läshunden kan bidra med för att stötta elever i deras läsning?

3 Bakgrund

Att använda läshunden i läsundervisningen kan bidra till att elever som har det kämpigare med läsningen jämfört andra elever kan utveckla sin läsning (Ehriander, 2016, s. 12). Bakgrundens första del kommer att handla om vad styrdokumentet säger om elevers läsutveckling. Därefter kommer de centrala begrepp, som är relevanta för arbetets syfte och frågeställningar, att presenteras närmare. Det första centrala begreppet som kommer att lyftas är elevers läsutveckling där fokuset kommer att vara de olika delarna som behövs för att bli en god läsare. Även läsmotivation och lässvårigheter kommer att lyftas här. Därefter kommer fokuset att riktas mot läroplanens delar om stöd och anpassningar. Denna del kommer att följas av bakgrundsfakta om läshunden och hur läshunden kan användas som ett didaktiskt verktyg i läsundervisningen.

3.1 Kursplanen för svenska

I kursplanen för svenska (Skolverket, 2022, s. 224) nämns det att språket är ett viktigt redskap. Med språket kan människan kommunicera och tänka vilket är viktigt för ett fungerande samhälle. Kursplanen lyfter också fram att ”Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva” (Skolverket, 2022, s. 224–225). Syftet är också att elever ska utveckla sitt språk. En av förmågorna är att eleverna ska utveckla läsningen, här ska eleverna utveckla förmågan att: ”läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften” (Skolverket, 2022, s.225). I det centrala innehållet för årskurs 1–3 under rubriken *Läsa och skriva* står det att elever ska få erfarenheter av både enskild läsning och gemensam läsning. Undervisningen ska också innehålla samtal av text där eleverna får jämföra innehållet i texten med deras egna erfarenheter. Lärarens uppdrag är att utveckla elever i deras läsutveckling genom att ge dem kunskaper om olika strategier. Undervisningen ska innehålla ”strategier för att avkoda, förstå och tolka ord, begrepp och texter” (Skolverket, 2022, s. 224).

3.2 Elevers läsutveckling

När det gäller elevers läsutveckling framhåller Lundberg och Herrlin (2014, s. 10) fem olika dimensioner som kan beskriva elevers läsutveckling. Dessa är ”fonologisk medvetenhet, ordavkodning, flyt i läsningen, läsförståelse och läsintresse”. Författarna förklarar att dimensionerna hör ihop och är beroende av varandra för att barnet ska utveckla en god läsförmåga (Lundberg & Herrlin, 2014, s. 10). Skolverket (2016b, s. 18,19,22) nämner olika strategier i relation till de dimensioner Lundberg och Herrlin presenterar (Lundberg & Herrlin, 2014, s. 10; Skolverket, 2016b, s. 22, 18, 19). Dessa behöver eleverna lära sig använda för att kunna läsa och utvecklas i sin läsning. Den ena lässtrategin som Skolverket nämner är avkodningsstrategin och den handlar om läsningens tekniska del. Den andra strategin kallas för läsförståelsestrategi och handlar om läsarens mentala del i läsningen. Skolverket (2016b, s. 22) förklarar vidare att läsningen ständigt behöver utvecklas för att eleverna ska känna glädje inför läsningen och en vilja att läsa (Skolverket, 2016b, s. 22). Eftersom de olika dimensionerna och

lässtrategierna är viktiga för ett barns läsutveckling kommer de att presenteras mer ingående nedan.

3.2.1 Fonologisk medvetenhet

För att ett barn ska kunna läsa behöver det vara fonologiskt medvetet. Den fonologiska medvetenheten är automatisk och handlar om språkets formsida (Lundberg & Herrlin, 2014, s. 13–14). Den fonologiska medvetenheten är en del av läsningens tekniska sida och innebär att barnet är medvetet om att bokstäver har olika språkljud (Skolverket, 2016, s. 34). Inom den fonologiska medvetenheten finns något som kallas för fonemisk medvetenhet. Med det menas att barnet har kunskap om att bokstäver kan delas upp i olika språkljud som i sin tur kan delas upp i mindre byggstenar. Dessa små byggstenar kallas för fonem. Till exempel när barnet ser eller hör ordet tåg förstår barnet att det går att dela upp ordet i språkljud som till exempel T/Å/G. När eleven är fonologisk medveten kan eleven förstå att ord bildas genom att bokstäver sätts ihop med språkljuden (Lundberg & Herrlin, 2014, s. 13–14; Herrlin & Frank, 2019, s. 26).

3.2.2 Avkodning

Ordavkodning är också en viktig del i elevers läsutveckling. Den handlar om att barnet inte längre behöver ljuda varje bokstav som tidigare utan kan läsa ordet direkt. Barnet har lärt sig känna igen ord och på så sätt vet de vilket ord det är detta utan att först behöva ljuda. I början av ordavkodningen tar oftast barnet hjälp av minnesbilder för att lista ut ordet. Det är något som senare utvecklas till att barnet känner igen orden direkt. Eleverna behöver träna på detta för att det ska kunna ske automatiskt. Vid senare utveckling av ordavkodningen kan barnet också förstå innebörden i ordet (Lundberg & Herrlin, 2014, s. 17; Skolverket, 2016b, s. 20).

3.2.3 Flyt i läsningen

Även läsflytet hör till den tekniska delen av läsningen och är starkt sammankopplat med avkodningsförmågan (Skolverket, 2016b, s. 21). Läsflyt handlar om att eleven kan läsa meningar och text med flyt. Detta innebär att läsningen går lätt och att den som läser inte behöver stanna upp och läsa ord för ord. Att kunna läsa med flyt kan göra att det blir lättare att förstå vad texten handlar om. Det bidrar också till att läsaren kan gå in på djupet i texten och lägga in till exempel betoningar eller pauser där det behövs (Lundberg & Herrlin, 2014, s. 16). Westlund (Skolverket, 2016, s. 18) påminner dock om att elever som läser med flyt inte alltid förstår innebörden av orden som läses.

3.2.4 Läsförståelse

Att ha en god läsförståelse är viktigt eftersom det kan leda till att läsningen blir meningsfull. Läsförståelsen är starkt sammankopplad med läsflytet, och när läsaren läser med flyt får den

det enklare att förstå innebörden av texten. Om eleven hakar upp sig på ord och har problem med ordavkodningen kan förståelsen försvåras eller utebli. Utvecklingen av läsförståelsen är något som påbörjas tidigt i barnets liv, då barnet har observerat olika texter i sin omgivning och det gör att barnet kan känna igen dem. Barn är också duktiga på att gissa vad texter handlar om även om det inte kan läsa obehindrat. Det är alltså viktigt att elever får träna på att läsa så de får en bra läsförståelse (Lundberg & Herrlin, 2014, s. 17–18).

3.3 Läsmotivation

Läsmotivationen är en viktig del i elevers läsutveckling. I en studie som PIRLS (Skolverket, 2016a, s. 39) gjort undersöktes inställningen till läsning hos elever i årskurs 4. Studien visade att svenska elever inte läser lika mycket i jämförelse med elever i andra länder.

Läsmotivationen är viktig för att elever ska vilja läsa och därmed utveckla sin förmåga att läsa. Läsningen ska bidra till att elever känner glädje och motivation till att läsa. Både skolan och hemmen har ett viktigt uppdrag när det gäller att skapa läsmotivation eftersom det krävs mycket tid för att utveckla läsningen. Undervisningen ska stimulera elevers läsmotivation och läsmotivationen behöver påbörjas redan tidigt i elevernas läsutveckling (Lundberg & Herrlin, s. 19). Taube (2007, s. 81) understryker detta med att läsmotivationen är viktig för elevers fortsatta läsutveckling och att det därför är lärarens uppgift att se till att motivationen bibehålls. Enligt Taube (2007, s. 81) kan motivationen dessutom påverka elevers självbild som läsare. Om den är låg kan läsningen upplevas mer ansträngande och krävande (Taube, 2007, s. 81–84). Wery och Thomson (2013, s. 105) förklarar att småbarn har en högre motivation än vad äldre barn har. Småbarn är mer nyfikna och villiga till att lära sig saker. Många elever tappar denna motivation när de blir äldre där skolan inte längre blir lustfyllt vilket gör att inläringen kan påverkas negativt. Wery och Thomson förklarar att inre och yttre motivation är två viktiga begrepp. Inre motivation handlar om att eleven får motivation inifrån sig själv i form av en belöning. Den inre motivationen uppstår när eleven är nyfiken på att ta sig an en ny aktivitet. Eleven är då mer motiverad till att lära sig och fortsätter med aktiviteten även fast den kan upplevas som svår. Vid yttre motivation så sker motivationen när eleven får fysiska belöningar. Det kan handla om att eleven får belöningar genom ord, en klapp på axeln med mera. Wigfield et al. (2016, s. 191) förklarar liknande som Wery och Thomson men lyfter specifikt att elevers läsmotivation minskar i de högre åldrarna. En orsak till detta är att eleverna blir mer medvetna om deras prestationer i skolan. Feedback och prov är två orsaker till att elevernas inre läsmotivation minskar. Detta på grund av att eleverna jämför sig med sina klasskamrater och får större press på sig från omgivningen.

3.4 Lässvårigheter

En del elever har det mer kämpigt med att läsa i skolan, och för vissa elever utvecklas inte läsförmågan lika snabbt som för andra jämnåriga barn. Att läsutvecklingen går långsammare

kan bero på brist på motivation men det kan också bero på språkliga svårigheter (Häggström, 2010 s. 240–241). Taube (2007, s. 91–92) förklarar att det är viktigt att tidigt fånga upp elever som visar tecken på att behöva kämpa mer med läsningen. Att fånga upp eleverna tidigt kan förhindra att deras självbild som läsare blir negativ, och följaktligen är det speciellt viktigt att elever med lässvårigheter får en positiv inställning till att läsa. Taube (2013, s. 64–65) förklarar att lässvårigheter kan uppstå hos elever som inte är tillräckligt intresserade av att läsa och som av det skälet upplever läsningen som svårt. Lässvårigheter kan också bero på avkodningsproblem.

3.5 Stöd och anpassningar

I Skollagen (2010:800 kap 3, s. 29) understryks att skolan ska hjälpa elever i deras lärande och utveckling. Lgr 22 (Skolverket, 2022, s. 6) framhäver att ”Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov” (Skolverket, 2022, s. 6). Det betyder att undervisningen kan se olika ut för elever, eftersom den ska anpassas efter varje elev då utbildningen ska vara likvärdig för alla elever i hela Sverige. Skolan ska också ge elever det stöd som de behöver, därför kan extra anpassningar behövas sättas in. Både skollag och läroplan tydliggör elevers rätt till stöd och anpassningar (Skollagen, 2010:800 kap 3, s. 29, Skolverket, 2022, s. 14). Läroplanen (Skolverket, 2022, s. 14) lyfter också att läraren ska både stötta och skapa förutsättningar för elevers fortsatta lärande där läraren ser till varje elevs enskilda behov.

3.6 Lëshundar

Ett stöd eller en anpassning som kan användas i läsundervisningen för de elever som kämpar med läsningen är lëshunden. I slutet av 1900-talet började den typen av tjänstehundar kopplade till läsning att användas i skolan, och 1999 bildades organisationen R.E.A.D. (Reading Education Assistance Dogs) i USA. Organisationen har därefter vuxit sig allt större och finns i flera andra länder som till exempel Tyskland och England. Organisationen utbildar både hundar och hundförare så att de kan stötta elever i undervisningen i syfte att stärka deras läsförmåga och läsmotivation (Ceder, 2016, s. 46, Ehriander, 2016, s. 12). I Sverige är begreppet lëshundar relativt nytt. År 2013 startades ett treårigt projekt vid namn ”Bokhunden och Astrid Lindgren” som genomfördes vid Linnéuniversitet. Citatet nedan beskriver projektet och dess syfte.

Projektet Bokhunden och Astrid Lindgren syftar till att föra samman barn med litteratur och att använda hunden som ett pedagogiskt verktyg för detta. Projektet fokuserar i första hand på barn mellan 6 och 13 år men riktar sig egentligen till alla barn, och handlar om att barnen läser högt för en hund. (Linnéuniversitet, 2022)

Bokhunden handlar alltså inte bara om att utveckla läsning generellt utan har också som ambition att stimulera litteraturintresset hos elever (Ehriander, 2016, s. 11).

3.6.1 *Hunden som ett didaktiskt verktyg i läsundervisningen*

Att använda läshunden i undervisningen innebär att eleven får läsa högt för en hund. Hunden är en kravlös och icke-dömande lyssnare som finns där tillsammans med sin utbildade hundförare som stöttning för eleven genom sin närvaro och sin lugnande effekt. Syftet med läshundens närvaro är därmed att bland annat bidra med läsglädje för att skapa läsmotivation. Syftet är också att förmedla trygghet till miljön där eleven kan träna sin läsning (Ehriander, 2016, s. 13). Just miljön har en betydande roll för elevers läsning. Wahlström (2016, s. 59, 62) förklarar att läshundar kan hjälpa elever som kämpar med läsningen eftersom eleverna får läsa högt för hunden. Att sitta tyst och läsa själv kan skapa negativa känslor hos elever som har lässvårigheter. Att då i ett särskilt rum få läsa för en läshund kan göra att eleven känner glädje och gemenskap och kan få en mer positiv bild av att läsa. Vidare bidrar läshundens lugnande effekt till att elever kan koncentrera sig bättre vid läsning.

Vilken typ av hund kan då utbildas till läshund och vad krävs av den? Enligt Ehriander (2016, s.14–16) i projektet om bokhundar är det först och främst viktigt att en bokhund tycker om, och trivs med, att vara kring barn. Bokhunden behöver kunna vara lugn i alla situationer och får inte stressa upp sig vid till exempel höga ljud eller vid snabba rörelser, eftersom en del elever som möter hunden kan ha mycket energi. Hunden behöver också tycka om uppmärksamhet eftersom barnet som läser kan vilja klappa hunden och känna närhet från den. Det är också viktigt att hundförare och hunden är ett bra team eftersom hundföraren alltid är med när en elev läser för hunden. Vidare bör hundföraren ha ett intresse för både läsning och för det för den didaktiska sidan av arbetet. När hundförare och hunden kommer till skolan behöver det finnas ett speciellt rum eller en speciell lokal för dem att vistas i. Hundföraren finns med under hela lässessionen och är där som stöttning och kan exempelvis ställa frågor och hjälpa eleven med svåra ord. Det är dock viktigt att hundföraren inkluderar hunden, när frågor ställs, så att eleven upplever att det är hunden som lyssnar och ställer dessa frågor. Detta kan göras genom att hundföraren ställer frågor så att säga via hunden, och att det med andra ord underförstås att hunden lyssnar och har frågor och funderingar utifrån det lästa. Ehriander lyfter följande exempel på hur hunden kan inkluderas i en fråga ” Jag tror inte att Fiffi vet det vad det ordet betyder, ska vi hjälpas åt att förklara det för henne?” (Ehriander, 2016, s.16). Böckerna som används under läsningen för hunden kan variera. Det kan vara en bok som till exempel läraren eller eleven har valt (Ehriander, 2016, s. 14–16).

4 Tidigare forskning

I denna del kommer jag att rikta fokus mot forskning om elevers tidiga läsutveckling. Jag kommer därefter att diskutera forskning som handlar om hur läshunden kan användas för att öka elevers läsmotivation. Avslutningsvis kommer jag ta upp relevant forskning som handlar

om hur läshundar kan användas i läsundervisningen för att utveckla elevers läsförmåga samt vilken roll som den pedagogiskt utbildade hundföraren har i arbetet.

4.1 Elevers tidiga läsutveckling

Det är viktigt att vara medveten om elevers tidiga läsutveckling och tidigt kunna stötta dem. Både Lundberg et al. (2010, s. 305) och Alatalo (2017, s. 3) nämner vikten av att vara fonologiskt medveten och menar att det är viktig för att elever ska utvecklas och bli goda läsare. Lundberg et al (2010, s. 305–308) förklarar att för att ett barn ska kunna utveckla sin läsförmåga och bli en stark läsare behöver barnet vara fonologiskt medvetet och att det är något som utvecklas tidigt. Läs- och skrivsvårigheter beror ofta på att eleven har problem med den fonologiska delen. Författarna förklarar vidare att det är viktigt att tidigt sätta in anpassningar och stöttning till elever som har läs- och skrivsvårigheter.

I sin studie har Lundberg et al. (2010, s. 310, 314–319) undersökt elevers fonologiska medvetenhet och huruvida kön, sociokulturell bakgrund och träning i form av lekar och övningar kan påverka denna. Studien genomfördes i Stockholm där elever i 6-årsåldern studerades. För att mäta deras fonologiska medvetenhet gjordes flera tester. En av testerna var att undersöka elevernas rimförmåga, men även deras avkodningsförmåga testades. Studien visade att elever med låg fonologisk medvetenhet kunde förbättra den genom att genomföra olika övningar och lekar. Studien visade också att den fonologiska medvetenheten är starkt kopplad till läsningen. Lundberg et al. (2010, s. 317–318) skriver att resultatet också visade att elever som fick mer hjälp att göra fonologiska övningar hemma uppnådde ett högre resultat på testerna. Resultatet visade också att den fonologiska medvetenheten skildes åt mellan pojkar och flickor. Flickorna som grupp hade mer utvecklad fonologisk medvetenhet.

Alatalo (2017, s. 1–2) har forskat om hur förskollärare kan utveckla barnen vidare i deras skrivande. Denna studie fokuserar på elevers skrivutveckling men eftersom läs- och skrivutvecklingen är starkt sammankopplade lyfts även elevers läsutveckling. Alatalo (2017, s. 5–6, 12, 14) förklarar att studien var en del av ett kompetensutvecklingsprojekt, vars syfte var att utveckla förskollärare i hur de kan stötta barnen i förskolan i deras skrivutveckling. Lärarna fick därefter ett bedömningsunderlag att gå efter och flera av lärarna upptäckte då att de inte hade noterat att vissa av barnen redan kunde läsa. Genom att analysera barns läs- och skrivutveckling tidigt kunde förskollärarna fortsätta stimulera barnen i deras skrivutveckling. Alatalo (2017, s. 14) lyfter vikten av att som pedagog ha kunskaper om elevers läs- och skrivutveckling för att kunna hjälpa barnen vidare i deras lärande. Lundberg et al (2010, s. 318) lyfter å andra sidan vikten av att elever behöver träna på den fonologiska medvetenheten för att utveckla läsningen. Både forskning av Alatalo (2017) och Lundberg et al. (2010) kompletterar varandra eftersom de tar upp olika men lika viktiga delar om elevers läsutveckling.

4.2 Lëshundar i läsundervisningen

4.2.1 Kunskap om lëshundars påverkan på elevers välbefinnande

Elevers välbefinnande spelar en stor roll i deras förmåga att lära sig, lëshunden kan därför användas för att förbättra elevers välbefinnande (Steel, 2022, s. 1). Enligt Steel finns det ett samband mellan elevers välbefinnande och deras förmåga att lära sig i skolan. Steel poängterar särskilt hur viktig läsningen är för elevers utveckling eftersom den hjälper elever delta i samhällslivet. Men när barnen är i skolåldern har välbefinnandet en stor vikt eftersom en negativ känsla försvårar arbetet i andra ämnen i skolan (Steel, 2022, s. 1). Elevers bristande kunskaper i läsning är något som är problematiskt över hela världen (le Roux et al., 2014, s. 656).

Både Steel (2022) och Reesa et al. (2015) visar att lëshundar bidrar till ökad läsmotivation samt till ett ökat engagemang för läsning hos eleverna. Syftet med Steels (2022, s. 6–12) studie var att undersöka hur lëshundar kan användas i skolan för att elever ska bli mer läsmotiverade samt få ett bättre mående. Studien ägde rum i en grundskola i Skottland under en fyraveckorsperiod där observationer och intervjuer genomfördes. Studien genomfördes i en klass med tre läsgrupper, och ett barn från varje läsgrupp valdes därefter ut för studien. Läsgrupperna var indelade i tre olika nivåer där den första gruppen var för elever som hade en lägre läsförmåga, den andra gruppen för de elever som hade en medelläsförmåga och den tredje gruppen för de elever med en högre läsförmåga. Det första barnet som valdes ut hade dåligt självförtroende, det andra barnet hade dåligt fokus i samband med läsning och det tredje barnet var rädd för att misslyckas när hen läste. Lëshunden som deltog i studien var en lugn och tillgiven hund, och under studiens gång fanns alltid hundens hundförare med (Steel, 2022, s. 6–12). Resultatet i studien visar att alla elever fick positiva känslor när lëshunden kom till klassen men när lässtunden var slut och hunden skulle gå uppvisade eleverna mer negativa känslor. Resultat visar också att lëshunden bidrog till att eleverna gav uttryck för mindre stress, och ett ökat engagemang att läsa. Eleven som hade det svårare med läsningen samt en mer negativ självbild visade under studien ett mer positivt engagemang när det gällde läsning samt till bättre mående genom att hen blev mer engagerad. Hunden fick alla elever att känna tillhörighet till klassen. Eleverna fick också positiva känslor när de fick klappa hunden eller när de såg att hunden viftade på svansen (Steel, 2022, s. 12–13).

I en liknande studie som Reesa et al. (2015, s. 26–29) genomfört undersöktes lëshundens påverkan på elevers läsinläring och elevers välmående. Denna studie var både kvalitativ och kvantitativ där både intervjuer, läsresultat och observationer genomfördes. Likt Steels (2022) studie gick deltagarna i en grundskola. Studien genomfördes i Australien med elva elever i åldrarna 5–11 år. Två av dessa elva elever hade svårt med läsningen och hade sämre läsmotivation. Tre hundar och tre hundförare användes i studien och eleverna fick läsa för hundarna en gång i veckan (Reesa et al., 2015, s. 26–29). Resultat uppvisar överensstämmelser med Steels (2022) resultat där eleverna blev mer engagerade och motiverade att läsa. I Reesa et al. (2015, s. 31) visade resultatet också att eleverna blev mer motiverade att gå till skolan.

Det var något som inte undersöktes i Steels (2015) studie men som är intressant. Indirekt antyder det något om den betydelse som läsförmåga och en positiv bild av lässituationen kan få mer generellt för uppfattningen om skolan.

4.2.2 Läshundens påverkan på elevers läsutveckling

Levinson et al. (2017, s. 40–41) menar att det har blivit en ökad press från samhället att elever ska ha en hög läsförmåga. Det är därför viktigt att se till varje elevs enskilda behov samt att sätta in anpassningar som gör att eleverna känner sig engagerade att läsa.

Conell et al. (2019, s. 5–6, 10) har genomfört en studie där syftet var att undersöka tre olika sätt att använda en hund i skolan för att förbättra elevers läsförmåga. Studien genomfördes i Australien under en sjuveckorsperiod och eleverna som deltog var mellan 6 och 8 år. Eleverna delades slumpmässigt in i tre grupper. En grupp elever fick läsa högt för en läshund i 20 minuter. I den andra gruppen fick eleverna arbeta i par och göra olika aktiviteter med hunden, till exempel att låta den hoppa över olika hinder. I den sista gruppen fick hunden vara kvar i klassrummet med eleverna. Ingen fysisk kontakt användes utan syftet var endast att hunden skulle vara närvarande. Elevernas läsförmåga testades både innan och efter studien. Resultatet visar att läsförmågan förbättrades i alla tre grupperna. Forskarna fann också att elevernas skolnärvaro ökade och att deras läsförmåga förbättrades. Även Steel (2022) drar slutsatsen att läshunden hade en positiv påverkan på elevers läsförmåga. Även om Steels (2022) syfte inte var att mäta elevers läsförmåga var det ändå något som läraren i studien kunde lägga märket till. Efter studiens genomförande hade elevernas läsförmåga förbättrats. Conell et al. (2019, s. 12–13) understryker dock att mer forskning behöver genomföras för att se hur resultatet blir i andra studier. Studiens resultat kan inte generaliseras eftersom den pågick under endast sju veckor. Det var också något som det resonades om i Steels (2022) studie. Som pågick under fyra veckor, här kommenteras att det behövs fler studier för att man ska kunna dra säkrare slutsatser om läshundars positiva inverkan på elevers läsförmåga.

I en liknande studie av le Roux et al (2014, s. 659, 669) undersöktes också elevers läsförmåga och vilken effekt djurassisterande läsprogram kunde ha på elevers läsförmåga. Syftet var att se hur läshundar mer specifikt påverkade elevers läshastighet, läsförmåga samt hur noggrant de läste (le Roux et al., 2014, s. 1). Studien genomfördes i en årskurs 3 i Sydafrika med 102 elever. Före studien genomfördes ett lästest, och de elever som uppvisade lässvårigheter på testet togs därefter ut till studien. Till skillnad från tidigare forskning som presenterats här pågick denna studie under en tioveckorsperiod (le Roux et al., 2014, s. 659, 669). Liksom i Reesa et al. (2015) hade några av eleverna lässvårigheter. Eleverna delades sedan in i tre grupper där eleverna i den första gruppen fick läsa för en läshund, den andra gruppen fick läsa för en vuxen och den sista gruppen fick läsa för ett gosedjur (le Roux et al., 2014, s. 123). Resultatet i le Roux et al. studie blev ungefär detsamma som i Conell et al. (Conell et al., 2019; le Roux et al., 2014, s. 14). Elever som var i läshundsgruppen visade en förbättrad läsförmåga jämfört med de övriga eleverna som var i de andra grupperna (le Roux et al., 2014, s.123).

I en studie som Bergh Nestlog och Ehriander (2018, s. 535–536, 538, 541) gjort undersöktes bokhundens betydelse för en elevs läsning. Syftet med studien var att undersöka en elevs meningsskapande vid läsning av en text tillsammans med en bokhund. I studien används Judith Langers teori om föreställningsvärldar för att förstå hur en elev kan röra sig i och skapa mening ur en text. Studien ingår i projektet *Bokhunden och Astrid Lindgren* och gick ut på att en elev kallad Ronja fick läsa högt för en bokhund och dess hundförare. Ronja valdes ut eftersom hon hade medverkat i projektet ”Bokhunden och Astrid Lindgren” längst. Ronja är en elev på åtta år med lässvårigheter. Bokhundsessionerna genomfördes varje dag i 20 minuter, först under en tidsperiod på fem veckor och efter ett uppehåll genomfördes sessionerna igen under fyra veckor. Under lässessionerna fördes anteckningar av hundföraren som sedan analyserades av Bergh Nestlog och Ehriander (2018, s. 538, 541) utifrån begreppet textrörlighet. Resultatet i studien visade att när Ronja läste högt för bokhunden blev hon mer engagerad av att läsa och kunde skapa olika föreställningar om texten när hon läste. Hon kunde också relatera texten till bokhunden som fanns vid hennes sida vid läsningen. Med stöttning av hundföraren kunde bokhunden delta i olika samtal som pågick under läsningen. När hundföraren ställde frågor till Ronja var alltid bokhunden inkluderad (Bergh Nestlog & Ehriander, 2018, s. 543). Nestlog och Ehriander (2018, s. 543) förklarar att det är viktigt att som hundförare hela tiden inkludera hunden i samtalen med eleven eftersom det skapar trygghet hos eleven. De fann att bokhundens närvaro ledde till minskad stress hos Ronja. Bergh Nestlog och Ehriander (2018, s. 548) konstaterar att användandet av en bokhund som semiotisk resurs bidrar till att läsaren i studien kan skapa föreställningsvärldar. Deras studie stärker att bokhunden som semiotisk resurs kan bidra till läsaren stärker sin identitet som läsare och därmed se sig själv som en som läser och där hundförarens roll i arbetet är att med hunden vara ett stöd till elevens läsning.

4.3 Sammanfattning av tidigare forskning

Forskningen som presenterats ovan visar att läshundar har en positiv påverkan på elevers läsutveckling och speciellt för elever med lässvårigheter. Samtliga studier visar att användandet av läshundar som ett didaktiskt verktyg i läsundervisningen kan bidra till ökad läsmotivation och minskad stress. Forskningen lyfter också fram att eleverna utvecklade mer positiva känslor när de fick läsa för en hund. Det framkommer också att läshunden kan användas som ett didaktiskt verktyg som kan hjälpa eleven att skapa olika föreställningsvärldar.

5 Teoretiska perspektiv

I detta avsnitt kommer jag att presentera det teoretiska ramverk som jag kommer att använda när jag analyserar mitt resultat, det teoretiska ramverket är också en guide för min metod som jag valt att använda som i detta fall är intervju. Jag kommer först att presentera skriva om det sociokulturella perspektivet därefter kommer jag att presentera Vygotskijs teori om fantasi.

5.1 Sociokulturellt perspektiv

Jag kommer nedan att referera till Säljö och hans litteratur och tolkningar av det sociokulturella perspektivet. Det sociokulturella perspektivet handlar om att människan lär sig i samspel med andra människor i sin omgivning (Säljö, 2022, s. 76). I det sociokulturella perspektivet är det, de sociala och kulturella sammanhangen som är i fokus eftersom det är där som lärandet sker. Det är här viktigt att se till människans olika aspekter för att kunna förstå människans lärande och hur människor påverkar varandra. Människan är inte enbart en biologisk varelse utan även social, kulturell och historisk varelse där dessa aspekter påverkar och är beroende av varandra i lärandet (Säljö, 2022, s. 94). En central gestalt inom teorin är psykologen Lev. S. Vygotskij. Han levde i Ryssland år 1869–1934 och är en av de som grundat teorin (Säljö, 2022, s. 94).

Inom den sociokulturella teorin så har språket en viktig roll, eftersom det är genom språket som människan kan interagera och kommunicera med sin omgivning. Med hjälp av språket kan vi förmedla vad vi tänker och denna förmedling kallas för att språket är medierande. När vi kommunicerar med språket använder vi olika artefakter alltså sådant som vi människor har skapat. Bokstäver är inre artefakter och symboler är yttre artefakter. Säljö förklarar vidare att i undervisningen är det viktigt att eleverna får kommunicera för att de ska lära sig och ta till sig kunskap (Säljö, 2022, s. 97–99). Jag har valt att använda denna teori eftersom mitt syfte och frågeställningar handlar om att ta reda på vilka erfarenheter pedagogiskt utbildade hundförare har om hur läshunden kan användas för att ge stöd åt elever i deras läsutveckling. Denna teori är också relevant eftersom hunden kan ses som ett medierande ”redskap” och där texterna i detta sammanhang är artefakter. Med det menas att hunden hjälper till att mediera kundskap genom att agera som ett didaktiskt verktyg, där hundföraren finns med och sköter den verbala kommunikationen.

Vygotskij har utvecklat ett begrepp för kallas för den närmsta utvecklingzonen. Begreppet handlar om att för att ett barn ska kunna utvecklas vidare i sitt lärande behöver barnet få stöd av till exempel en vuxen. När barnet befinner sig i denna zon har det redan kunskaper men för att kunna utveckla kunskapen mer behöver barnet få stöd för att kunna komma vidare (Säljö, 2022, s. 104–105). Ett annat begrepp som tas upp inom den sociokulturella teorin är scaffolding, och används för att beskriva det stöd som barnet får (Säljö, 2022, s. 105). Ett sådant stöd som barnet får för att utvecklas kan, menar jag, ett läshundsteam utgöra. Fastän läshunden inte kan läsa eller tala kan den med sin närvaro tillsammans med hundföraren stötta eleven i sitt läsande

genom att eleven tror, eller med hjälp av sin fantasi föreställer sig, att läshunden förstår vad hen läser. Hundföraren och läshunden är som nämnts ett team när de arbetar med eleven som tränar sin läsning. Hundföraren finns där och hjälper till i dialogen mellan barn och hund. Om eleven fastnar i sin läsning kommer inte elevens läsutveckling till användbarhet, därför är det viktigt att eleven får stöd för att komma vidare i sitt lärande. Enligt teorin om den närmsta (Säljö, 2022, s. 105–106) utvecklingszonen är att stödet ska minskas under tid när eleven utvecklas mer.

5.2 Vygotskijs teori om fantasi

Vygotskij är inte enbart grundaren till den sociokulturella teorin utan skrev också om barns fantasi och kreativitet. Enligt Vygotskij hör fantasin och verkligheten ihop. Med det menar han att för att kunna fantisera behöver barnet vara medvetet om verkligheten. Det är i verkligheten som erfarenheter och känslor skapas och det är det som fantasin bygger på (Vygotskij, 1995, s.9). Alltså desto mer erfarenheter ett barn har desto mer fantasi kan barnet skapa. Även om den vuxne har väldigt mycket erfarenheter med sig så skiljer sig ett barns fantasi jämfört med en vuxens fantasi. Något som påverkar detta är olika intressen. Ett barns intresse är betydligt olik en vuxens intressen, där barnet enligt Vygotskij ofta är betydligt mer intresserad av sagor eller påhittade historier (Vygotskij, 1995, s. 20, 39–40). Dessa tankar om fantasi är betydelsefulla för mitt arbete eftersom eleven som läser för läshunden använder sin fantasi då den fantiserar om att det är hunden som lyssnar på eleven. Detta är också något som sker under läsandet när barnet skapar olika föreställningsvärldar om det som barnet läser. Att ha fantasi är något som eleven som läser för läshunden behöver ha. Men man skulle kunna säga att eleven skapar en slags fantasi där eleven föreställer sig att hunden verkligen lyssnar, förstå och till och med kan ha synpunkter på innehållet i det lästa.

En teori som också hade kunnat använts i denna studie är fenomenologi. Denna teori syftar till att olika fenomen undersöks i syfte att förstå människans upplevelser. Läshunden hade här kunnat ses som ett fenomen där eleverna som får läsa för läshunden hade studerats (Szklański, 2019, s. 148–152). Jag har valt att inte använda denna teori i studien eftersom det är hundförarnas erfarenheter om läshunden som kommer att undersökas.

6 Metod

I detta avsnitt kommer jag att presentera den metod jag valt för insamlingen av empiri. Därefter kommer jag motivera hur jag gått till väga när jag gjort mitt urval och genomförande. Begreppen reliabilitet, validitet, objektivitet och generaliserbarhet kommer att lyftas och diskuteras här. Denna del kommer att följas av de etiska övervägandena där de kommer att beskrivas och motiveras. Avslutningsvis kommer jag att lyfta hur jag har genomfört databearbetningen och min innehållsanalys.

6.1 Val av metod

Jag har valt att undersöka vilka erfarenheter hundförare har av att använda läshundar i svenskundervisningen vad gäller stötta elevens läsutveckling. Jag har valt att använda mig av ett kvalitativt angreppssätt och min metod kommer vara intervjuer. En kvalitativ metod innebär att forskaren undersöker sådant som inte går att mäta. I en kvantitativ metod kan forskaren mäta det som undersöks. Detta kan ske genom exempelvis enkäter eller liknande där materialet sedan presenteras bland annat med hjälp av tabeller (Larsen, 2018, s. 31, 34). Eftersom det är pedagogiskt utbildade hundförarens erfarenheter som efterfrågas har jag undersökts sådant som är svårt att mäta. Det innebär att det är deras erfarenheter om läshunden som jag har valt att undersöka. Jag har också valt att använda en kvalitativ metod eftersom det är lättare att gå in på djupet, på så sätt att till exempel följdfrågor kan ställas (Larsen, 2018, s. 34). Larsen (2018, s. 36) förklarar att intervjuer och observationer är vanligt förekommande vid en kvalitativ metod. Eftersom jag valt att undersöka hundförarens erfarenheter har jag genomfört semistrukturerade intervjuer. Observation är en metod som också hade kunnat använts i studien men har valts bort på grund av praktiska skäl. Larsen (2018, s. 139) lyfter att semistrukturerade intervjuer är en av de vanligaste intervjuformerna. En semistrukturerad intervju innebär att intervjun delvis är strukturerad genom att det finns intervjufrågor men att följdfrågor kan ställas samt att ordningen på frågornas kan ändras under intervjuens gång (Larsen, 2018, s. 31, 139). Stukák (2014, s. 43) förklarar att det kan vara en fördel att kombinera två intervjumetoder för att få ut så mycket som möjligt av intervjun. Jag anser därför att den semistrukturerade intervjumetoden var lämplig eftersom jag vill ta reda på informanternas olika erfarenheter om användningen av läshunden. Vid genomförandet av intervjuerna har jag gjort till viss del strukturerade intervjuer för att få svar på mina intervjufrågor (se bilaga 2), men jag har också ställt följdfrågor så att hundförarnas erfarenheter framkommer och bidrar till fördjupade kunskaper.

6.2 Urval

I urvalet till min undersökning har jag valt att begränsa antalet informanter till sex. Jag har valt att välja informanter som är pedagogiskt utbildade hundförare med erfarenheter av att använda läshundar i svenskundervisningen. Skälet till att jag valt pedagogiskt utbildade hundförare är

för att jag vill ta reda på deras erfarenheter av hur läshundar kan användas i svenskundervisningen som ett didaktiskt verktyg. Jag har valt att enbart intervjua sex personer eftersom urvalet behöver begränsas tidsmässigt till det utrymme som är avsatt för studien. Mitt material är relativt litet för att det ska kunna bli generaliserbart men att det i stället är ett arbete som kan bidra med kunskap och förståelse för läshunden som didaktiskt verktyg. Jag har valt att söka informanter i hela Sverige eftersom läshundar finns i ett begränsat antal och detta innebär att jag har behövt bredda mina sökningar efter informanter. Jag har medvetet sökt efter informanter som passar till min undersökning. Jag har kontaktat pedagogiskt utbildade hundförare som har arbetat eller arbetar i grundskolans lägre åldrar eftersom det är det mitt arbete riktar sig mot. Larsen (2018, s. 126) beskriver detta som ett godtyckligt urval. Mina krav på informanterna var att hundförarna skulle ha en pedagogisk utbildning utöver den hundförarutbildningen som de har. Mitt andra krav var att de skulle arbeta med barn som går i grundskolan.

6.3 Beskrivning av deltagarna

Nedan presenteras deltagarna i studien, där samtliga deltagare är pedagogiskt utbildade hundförare. Deltagarna kommer att namnges med siffror i stället för namn. Alla deltagare förutom deltagare 1 arbetar med läshunden i grundskolan. Deltagare 1 har en privat verksamhet hemma där barn får komma och läsa för hunden.

Tabell 1: Översikt över intervjuade pedagogiskt utbildade hundförare

Namn	Utbildning	Yrke	Erfarenhet av läshund år	Läshundens Utbildning
1	grundskollärare och specialpedagog	Pedagogiskt utbildad hundförare- privat	2015	Projektet Läshund ger Läslust
2	Förskollärare	Pedagogiskt utbildad hundförare- skola	2020	Hundenshus
3	gymnasielärare, adjunkt	Pedagogiskt utbildad hundförare- skola	2020	Hundenshus
4	Fritidspedagog, speciallärare	Pedagogiskt utbildad hundförare- skola	2014	Svenska pedagoghunds institutet
5	grundskollärare	Pedagogiskt utbildad hundförare- skola	2016	Bokhunden och Astrid Lindgren

6	Fritidsledare, elevassistent, adjunkt	Pedagogisk utbildad hundförare-skola	2013	Svenska terapihundskolan
---	---	--	------	-----------------------------

6.4 Genomförande

Den semistrukturerade intervjun har genomförts digitalt via den digitala plattformen zoom. Intervjuerna har också spelats in genom ljudupptagning eftersom jag då kan lyssna på materialet flera gånger. Detta är något som framhäver som en fördel att använda sig av vid intervjuer eftersom allt som sägs kommer med. Khilström förklarar också att det är viktigt att intervjun inte blir för lång och menar att intervjun bör max en timme. Det är viktigt att se över detta eftersom respondenten kan tröttna om intervjun blir för lång (Khilström, 2007, s. 51). Detta är något jag har tagit i åtanke när jag har utformat min intervju. Intervjuerna har tagit mellan 25–40 minuter.

När jag har skapat mina intervjufrågor har jag utgått från en intervjuguide. Back och Berterö (2018, s. 168) förklarar att en intervjuguide fungerar som så att frågorna delas in i olika områden som sedan ställs till informanten. Även Larsen (2018, s. 139) lyfter att det är bra att använda en intervjuguide. En flexibel intervjuguide är en guide som ofta används vid semistrukturerade intervjuer. Den innebär intervjuaren har färdiga frågor till intervjun men följdfrågor kan ställas och frågorna kan ställas utan någon specifik ordning. För att ha möjlighet att ställa följdfrågor för mer utvecklade svar är den semistrukturerade intervjun med en flexibel intervjuguide ett gott stöd. Det ger förutsättningar att hålla fokus samtidigt som den ger utrymme fördjupningar.

Deltagarna i studien har jag fått kontakt med genom att jag har sökt på nätet och lagt ut ett offentligt inlägg på min egen Facebook sida. Till de deltagare som ville delta i min studie skickades ett informationsbrev (se bilaga 1) samt ett samtyckesformulär ut. Intervjuerna genomfördes på zoom och pågick mellan 20–40 minuter. Fyra av intervjuerna skedde digitalt via zoom där de spelades in. En av de sex intervjuerna skedde genom ett telefonsamtal som spelades in, och en annan intervju genomfördes skriftligt eftersom informanten hade brist på tid att träffas. I den skriftliga intervjun skickade jag ett dokument med mina frågor där jag också skrev med lite följdfrågor. Intervjuerna spelades in med informanternas godkännande. Vid intervjuerna har jag använt mig av en intervjuguide (se bilaga 2), där jag även har ställt följdfrågor till informanterna. Intervjuerna har därefter transkriberats samt analyserats. Vid genomförandet av intervjuerna uppstod ett bortfall av mina deltagare. För att det fortfarande skulle vara sex deltagare i studien löste sig detta genom att jag fick tag på en annan deltagare.

6.5 Reliabilitet och validitet i kvalitativa undersökningar

Larsen (2018, s. 131) förklarar att begreppet reliabilitet handlar om hur pålitlig eller trovärdig en undersökning är. I kvalitativa undersökningar kan det vara svårt att säkerhetsställa en hög reliabilitet eftersom den som blir intervjuad kan påverkas av till exempel situationen. Enligt Larsen (2018, s. 131) är det viktigt att som forskare beskriva hur undersökningen har gått till och förklara hur materialet till undersökningen har inhämtats och det gör att forskningen blir mer trovärdig och reliabiliteten höjs. För att få en så hög reliabilitet som möjligt i min undersökning har jag skapat intervjufrågor som är väl genomarbetade och tydliga för de som blir intervjuade. Jag har också gått igenom mitt datamaterial flera gånger och varit noggrann vid hur datainsamlingen genomfört och behandlats (Larsen, 2018, s. 131–132).

Larsen (2018, s. 129) förklarar att validitet i kvalitativa studier handlar om giltigheten i undersökningen. Författaren förklarar vidare att det handlar om att rätt saker har undersökts. Det är också något som Fejes och Thornberg (2019, s. 275) tar upp. Vidare påpekar de att validitetsbegreppet handlar om hur kvaliteten ser ut i en undersökning. Eftersom jag kommer genomföra semistrukturerade intervjuer kan jag säkerhetskälla validiteten genom att jag ställer följdfrågor och att undersökningsspersonerna får tala fritt. Det gör att validiteten stärks eftersom det då kan bli lättare att dra slutsatser utifrån den information som fås (Larsen, 2018, s. 130).

6.6 Objektivitet och generaliserbarhet

Fejes och Thornberg (2019, s. 63) skriver om begreppet objektivitet. Med det menas att man kan distansera sig från materialet som inhämtats för att på så sätt kunna ställa frågor som ”Vad är det som händer här?” (Thornberg & Forslund Frykedal, 2019, s. 63). Det är något som jag kommer att använda mig av när jag både inhämtar mitt material och sammanställer mitt resultat. Att vara helt objektivt är något som är svårt eftersom egna erfarenheter och värderingar spelar in (Larsen, 2018, s. 15). Jag har försökt att hålla mig objektiv genom att jag har varit medveten om att mina värderingar och åsikter har kunnat påverkat studien. Generaliserbarhet handlar om för vilka personer som studiens resultat är till för. Om studien är relativt liten där undersökningsspersonerna är få blir generaliserbarheten svår att uppnå (Stukát, 2011, s. 136). Till skillnad från kvantitativa studier så har kvalitativa studier sällan generaliserbarhet som målsättning. Det är därför svårt i denna studie att göra den generaliserbar (Fejes & Thornberg, 2019, s. 287).

6.7 Etiska överväganden

Larsen (2018, s. 136–137) förklarar att det är viktigt vid vetenskapliga studier att förhålla sig till de forskningsetiska kraven. Samtycke kan också behövas när en vetenskaplig studie görs. Enligt författaren är det också viktigt att de personer som undersökningen berör informeras om vad undersökningen handlar om. I min undersökning har jag därför valt att följa Vetenskapsrådet (2017) god forskningssed. Vetenskapsrådet tar upp fyra begrepp som är

viktiga att ta hänsyn till när en forskning genomförs. Dessa begrepp kallas är *sekretess, tystnadsplikt, anonymitet och konfidentialitet* (Vetenskapsrådet, 2017, s. 40). I denna studie har enbart anonymitet och konfidentialiteten varit relevanta. Informanternas anonymitet har säkerhetsställt genom att informanternas namn har bytts ut till fiktiva namn i studien. Konfidentialiteten har säkerhetsställts genom att informanternas personuppgifter har bevarats på en dator med kod, för att förhindra att obehöriga inte kommer åt personuppgifterna. Eftersom metoden är intervju har det insamlade materialet skett genom ljudupptagningar. Ljudupptagningar är personuppgifter som har skyddas, genom att de har bevarats på en dator med lås på datorn. Att skydda informanternas identitet kallas för individskyddskravet (Vetenskapsrådet, 2017, s. 27, 40). Det insamlade materialet makulerades när studien blev klar.

De informanter som visade sig vara intresserade av att medverka i undersökningen har fått ett informationsbrev där även ett samtyckesbrev fanns med. Informationsbrevet (se bilaga 1) och samtyckesbrevet utgår ifrån Vetenskapsrådets (2017) god forskningssed. Vetenskapsrådet (2017, s. 13, 17, 27) framhäver att det är viktigt att alla som deltar i undersökningen känner sig trygga, därför är det viktigt att deltagarna får tillräckligt med information samt att de får skriva på ett samtyckesbrev. Jag har också varit tillgänglig för frågor via mejl.

6.8 Databearbetning och analysmetod

Jag har valt att transkribera mina inspelade intervjuer. Med det menas att det som sägs under inspelningen skrivs ner i textform där allt som sägs skrivs ner. Helst ska materialet skrivas ner ordagrant där till exempel pauser och skratt dokumenteras i texten. Att genomföra noggranna transkriberingar bidrar till att validiteten och reliabiliteten stärks (Stukát, s. 45, Larsen 156, 157). Larsen (2018, s. 155) förklarar att göra databearbetning och analysera det material som har hämtas är något som tar tid men är behövligt för att resultatet ska bli så bra som möjligt. När jag har transkriberat materialet har jag skrivit ut allt och jag har dokumenterat både pauser och skratt för att transkriberingen ska bli så noggrann som möjligt.

Jag har använt mig av en så kallad innehållsanalys när jag analyserat mitt material. Enligt Larsen (2018, s. 160) så handlar innehållsanalys om att man kan hitta olika mönster och kan kategorisera materialet i olika teman. När jag gjort min innehållsanalys har icke relevant material tagits bort för att det lättare ska gå att kategorisera materialet. När jag har gjort min innehållsanalys har jag markerat skillnader och likheter med olika färger i ett dokument. Jag har utgått från mina frågeställningar när jag gjort min innehållsanalys. Därefter har jag kategoriserat innehåll som varit relevanta för mina frågeställningar och lagt in dem i ett nytt dokument. I det dokumentet har jag jämfört innehållet med studiens bakgrund och tidigare forskning. De kategorier som kom fram var min analys var "hundförarens roll", "Motivation och välbefinnande", "Elevens läsutveckling", "utmaningar", och "mötet mellan hund och elev". När jag hade gjort denna kategorisering markerade jag deltagarnas svar i olika färger för att sedan kunna sammanställa vad som sagts. När jag sedan har skrivit resultatkapitlet har

jag utifrån mina olika kategoriseringar skapat passande rubriker och sammanställt resultatet utifrån analysen (Larsen 2018, s. 160–161). I resultatkapitlet har jag även valt att ta bort skratt och pauser i citaten och lagt till punkter där jag tyckt att det behövdes.

7 Resultat

I detta avsnitt kommer studiens resultat att presenteras, vill säga de svaren från intervjuerna. För att besvara mitt syfte och mina frågeställningar har ett antal underrubriker skapats. Underrubrikerna har skapats utifrån mina frågeställningar och min intervjuguide (se bilaga 2).

7.1 Hundförarnas roll

De pedagogiskt utbildade hundförarna har en viktig roll i arbetet med läshunden och eleven. Hundföraren behöver både ha pedagogisk kunskap och kunskap om hunden för att kunna stötta elever i deras läsutveckling. Flera av deltagarna uttrycker att deras roll är oerhört viktig både för eleven och för hunden. Samtliga deltagare säger att den pedagogiska utbildningen krävs för att de ska kunna stötta eleverna i deras läsning. Deltagarna uttrycker också att eftersom det är elevers läsning som är i fokus så krävs det både kunskap och erfarenhet om hur stöttningen ska ske. Deltagare 3 uttrycker det så här:

Min roll är väldigt viktig, dels krävs det ju att jag vet vad jag gör som pedagog. Ska jag jobba i skolansvärld så måste jag ju vara kunnig om pedagogik och den delen. Det är ju ändå det som jag är där för (Deltagare 3)

Här beskriver deltagare 3 sin roll som oerhört viktig. Deltagare 3 beskriver också sin roll som ett dubbelt uppdrag. Där den pedagogiskt utbildade hundföraren både behöver se till vad eleven och hunden behöver. Vidare berättar deltagare 3 att det är deras skyldighet att se hur hunden mår i det hela eftersom de är hundens skyddsombud. Även Deltagare 2 uttrycker att det är viktigt att se till hundens mående och kunna läsa av den så att inget farligt uppstår. Så här berättar deltagare 6:

Jag ser ju mig som handledare och entusiast eller jag vet inte vad vi ska kalla det. Min uppgift är att jag ska entusiasmera barnet, motivera barnet för ett lustfyllt lärande. Med hjälp av hunden, med hunden som assistent om man säger så. Men att det hela tiden är jag som handleder barnet och hunden men att jag utgår ifrån barnets lust att lära. Och barnets lust att läsa. Och öka den läslusten är en ganska stor del (Deltagare 6)

Deltagare 6 berättar att hon ser sig själv som en handledare med hunden som assistent och där de tillsammans skapar ett lustfyllt lärande för eleven. Utifrån samtliga deltagares svar så uttrycker deltagarna att de har ett stort ansvar i sin roll som pedagogiskt utbildade hundförare.

Det handlar inte enbart om att se till elevernas läsning utan de måste också vara noga och se till att hunden mår bra i arbetet. Detta är något som krävs för att läshunden ska kunna fungera som ett didaktiskt verktyg i läsundervisningen.

7.2 Eleverna som får läsa för läshunden

De pedagogiskt utbildade hundförarna arbetar med elever som har olika behov. Deltagarna säger att eleverna som får möta läshunden varierar. Oftast är det elever som behöver extra stöd i läsningen som får komma och träffa hunden. Deltagarna berättar att det även är elever som har någon diagnos, tycker skolan är tuff, har svårigheter med det sociala eller koncentrationssvårigheter som får träffa läshunden. En av deltagarna uttrycker att elever som kämpar med läsningen oftast behöver lugn och ro.

Deltagare 5 uttrycker att många av eleverna som kommer behöver träna på läsningen och dessa elever kommer i första hand eftersom de behöver det extra stödet. Men deltagare 5 säger också att det är viktigt att låta de elever som är starka i sin läsning få komma och läsa för hunden. Deltagare 5 säger:

Så att man inte blir till den här stämpeln på att du går till hundarna för att du är dålig på att läsa (Deltagare 5)

Att låta elever som är starka i sin läsning läsa för hunden minskar risken för utpekande menar deltagare 5.

Deltagarna förklarar att de eleverna som får möta läshunden varierar beroende på elevers olika behov och beroende på vilket stöd eleverna är i behov av. Samtliga deltagare uttrycker att de flesta eleverna som kommer och läser för hunden oftast har svårigheter med att läsa och är i behov av extra stöttning. Här menar deltagarna att läshunden kan agera som ett didaktiskt verktyg för att på så sätt stötta de elever som behöver extra stöd i läsutvecklingen.

7.3 Mötet mellan elev och läshunden

De pedagogiskt utbildade hundförarna har samtliga en stor erfarenhet kring att arbeta med läshunden i skolan. Samtliga deltagarna upplever att eleverna är förväntansfulla när de får möta läshunden. Eleverna visar också glädje och de tycker att det är spännande att få komma till och läsa för hunden. Deltagare 2 uttrycker att eleverna tycker att det är roligt att komma och läsa och säger så här:

De är jätteförväntansfulla. Dom håller på att bubbla över de vill inte läsa de vill göra allt annat, de vill göra trix, dom vill kolla på alla våra saker. Så dom är jätteförväntansfulla (Deltagare 2)

Flera av deltagarna säger att det viktigt att vid första mötet mellan elev och läshunden är att de får skapa en relation tillsammans. Finns relationen emellan dem så skapas ett förtroende mellan alla tre parter i rummet. Deltagare 6 uttrycker att vissa elever kan upplevas som lite blyga första gången de kommer, deltagaren beskriver att det är särskilt vanligt när eleven kommer och ska läsa. Dock påpekar deltagaren att det är något som ändras när eleven och hunden bygger en relation till varandra.

Samtliga deltagarna arbetar lite olika när det kommer till arbetet med hunden och eleven. Vissa av deltagarna arbetar enskilt med hund och elev medan en annan deltagare arbetar med två elever samtidigt. Även hur många hundar som är med under arbetet skiljer sig mellan deltagarna. Några av deltagarna har två hundar med sig samtidigt och vissa arbetar enbart med en hund eller använder sig av två hundar men växlar hund så att hundarna får vila emellan eleverna.

Flera av deltagarna berättar att de ofta är i bakgrunden under arbetet med läshunden och eleven och att det är hunden och eleven som är i fokus men att de finns med som stöd. Samtalet sker oftast genom läshunden där deltagarna stöttar eleverna i deras läsning genom att använda hunden som ett didaktiskt verktyg. Det viktiga är att det är hunden som är i fokus. Deltagarna samtalar alltså genom läshunden där de kan stötta eleven genom att till exempel hjälpa till vid svåra ord, eller liknande. Så här säger deltagare 1:

De läser för hunden, de leker med hunden, de samtalar med hunden via mig. Jag är i bakgrunden (Deltagare 1)

Deltagare 5 berättar att samtalet genom läshunden kan användas i olika grad beroende på hur eleverna upplever situationen. Vissa elever behöver mer stöd genom samtal via hunden medan andra elever har en större förståelse att läshunden inte lyssnar jättemycket när de läser, men att de ändå känner att det blir en mysig och lugn stund när de får läsa för hunden. Deltagare 5 påpekar att det därför är det viktigt att känna av olika situationer och känna av eleverna.

7.4 Läshundens betydelse för elevers läsning

Samtliga deltagare har arbetat med läshundar i skolan i flera år och har stor erfarenhet av att använda läshunden som ett didaktiskt verktyg. Deltagarna uttrycker att läshunden har en viktig betydelse för elevers läsning. Läshunden bidrar med både läsglädje och läslust. Flera av deltagarna tar upp att olika hormoner frigörs när eleverna får läsa för hunden. Ett hormon som frigörs är oxytocin. Detta hormon frigörs när eleven sitter och klappar hunden. Deltagarna berättar vidare att hormonet kortisol som ett stresshormon går ner när eleven klappar hunden.

Deltagarna förklarar att läshunden har en viktig betydelse på elevers mående. Detta kan de se genom att eleverna blir glada och mer positiva till att läsa. Deltagare 3 säger så här:

Om elever får må bra då är det en större chans att man faktiskt lär sig någonting
(Deltagare 3)

Flera av deltagarna lyfter också att läshunden bidrar med läsglädje och att läsningen på så sätt blir lustfyllt och att koncentrationen ökar när eleverna får läsa för hunden. Deltagare 5 uttrycker att läshunden bidrar med sådant som är svårt att mäta och menar att det är olika mjuka värden som framkommer. Eleverna blir lugna och motiverade när de kommer och läser för hunden. Deltagare 5:

I hundrummet får de också vara sig själva, Jag har märkt på flera att man mjuknar där inne. Och att man blir öppen för att lära (Deltagare 5)

Flera av deltagarna berättar att självförtroendet stärks när eleverna får läsa för hunden, och att eleverna upplever det som kravlöst. Deltagarna berättar att vissa elever som kommer och läser för hunden inte vågar läsa högt för klassen, men att detta har ändrats efter att de har fått läsa för hunden. Som pedagogiskt utbildad hundförare är det viktigt att inte presentera krav till eleverna utan finnas där som ett stöd i bakgrunden. Det menar deltagarna bidrar till att elevers självkänsla stärks. Deltagare 3 säger att eleverna blir modiga när de får läsa för läshunden, detta beror på att de inte känner sig bedömda som de i oftast gör i klassrummet av lärare och andra elever. Så här säger deltagare 2:

Det är uppmuntran till att läsa, och det för självförtroendet så är det jättebra. Hundarna dömer ju ingen. Dom ligger ju där och lyssnar med huvudet i knät och bara lyssnar
(Deltagare 2)

Oftast blir resultatet bättre när eleverna får vara med hunden eftersom lärandet blir lustfyllt i stället för kravfyllt menar deltagare 4. Att hunden inte dömer eleverna som läser är något som samtliga deltagare tar upp. Deltagarna uttrycker att i klassrummet kan vissa elever uppleva läsningen som ett krav där lärare och elever bedömer och dömer dem vid läsningen. Men att när eleverna får läsa för hunden blir de mer självsäkra. Deltagarna berättar att hunden dömer ingen utan är en kravlöslyssnare.

7.5 Läshunden som ett stöd för elevers läsning

Det stöd som läshunden bidrar med i elevers läsning är att läshunden skapar en mer positiv miljö för elevers lärande. Samtliga deltagare berättar om deras erfarenheter om deras arbete i att stötta elever i deras läsning. Deltagare 5 beskriver att dom arbetar mycket med elevers läsinläring. Och menar att de kan vara ett väldigt bra stöd för att stötta elever i deras läsning.

Flera av deltagare berättar att de arbetar med läsinlärningen, avkodning och läsförståelse i arbetet med läshunden. Deltagare 4 uttrycker det så här:

I de flesta fall ser vi ju en positiv utveckling, det handlar ju kanske inte om att ha läst för hunden i sig. Utan mer hundens närvaro som ger eleverna lust, att våga, vilja och orka träna mer intensivt därför är hunden ett väldigt bra stöd (Deltagare 4)

Deltagare 4 berättar att hen sett en positiv utveckling när eleverna har fått läsa för hunden men att det är hundens närvaro som bidrar till detta eftersom den bidrar med motivation till att läsa. Deltagare 6 berättar att hen sett att elever främst har förbättrat sitt läsflyt efter att eleverna har fått läst för läshunden. Deltagare 6 beskriver också utifrån sina erfarenheter att efter att eleverna har läst flera gånger med läshunden kunde hen se att eleverna hade förbättrat sin avkodningsförmåga.

Flera av deltagarna uttrycker att allt fler elever vågar läsa högt för klassen efter arbetet med läshunden. Deltagare 2 berättar att eleverna som tidigare inte vågat läsa högt för klassen nu har fått mod och vågar läsa:

På vissa elever har jag sett enorm skillnad. Som jag hör och som lärarna berättar hur dom arbetar och vill och en vilja till att läsa i klassen (Deltagare 2)

Textsamtal är något som alla deltagarna lyfter fram som en viktig del i arbetet. Flera av deltagarna uttrycker att eleverna får berätta för läshunden vad de till exempel tidigare har läst och vad de läst. Deltagare 1 säger att samtalet om texten är viktig och det är något som genomsyras under läsningen. Deltagare 6 berättar också att elevernas uthållighet ökar när de får läsa för hunden och förklarar att när eleverna orkar att läsa mer så får de ett bättre sammanhang av det som de läser.

7.6 Pedagogiska utmaningar

Nästan alla deltagare upplever att det finns utmaningar i deras arbete med läshunden. Deltagare 1 berättar att en utmaning är att som pedagogisk utbildad hundförare måste hela tiden vara observant på både eleven och hunden och deras reaktioner. Detta är också något som deltagare 6 lyfter. Deltagare 3 berättar att en utmaning kan vara att de olika riktlinjerna som finns i arbetet. Deltagaren berättar att det är mycket förberedelser som ska göras och att hygien är viktig att ta hänsyn till. Detta gör att det inte går att jobba vart som helst eftersom vissa skolor kan sakna till exempel lokaler som passar för arbetet. Deltagare 5 uttrycker liknande erfarenheter som deltagare 3 och påpekar att det resursmässigt kan vara svårt att komma in och jobba på vissa skolor eftersom alla skolor inte tillåter hundar. Allergier kan vara en stor utmaning och deltagare 5 berättar att:

Så det får man också ha respekt för att det inte är varaktigt det här man får se det som något positivt just nu (Deltagare 5)

Deltagare 5 uttrycker vidare att allergier är något som alltid måste gå före, och det gör att det kan bli svårt att använda läshunden som en resurs. Deltagare 2 upplever att det kan bli en utmaning ibland när en elev inte vill läsa för hunden utan tycker läsningen är tråkigt. Då behöver man vara kreativ något som kan vara lite klurigt ibland menar deltagaren. Deltagare 6 upplever liknande erfarenheter som deltagare 2 och berättar att alla barn är olika därför är det viktigt att kunna läsa av situationen.

7.7 Sammanfattning av resultatet

Samtliga deltagare som deltog i studien tyckte att deras roll som pedagogiskt utbildad hundförare är viktig och att det krävs en pedagogisk utbildning. Att ha en pedagogisk utbildning menar deltagarna bidrar till att de kan stötta eleverna i deras läsning och kan på så sätt hjälpa dem med stöd av hunden så att de utvecklas i sitt läsande. Deltagarna menar också att deras roll är att skydda hunden och vara hundens röst i arbetet. Hunden behöver lika som eleven må bra för att arbetet ska fungera.

Samtliga deltagare delger liknande erfarenheter om vilka elever som får komma och läsa för hunden. Oftast är det elever som är i behov av extra stöd och behöver lästräna. Men det är också elever av andra orsaker som till exempel diagnoser, koncentrationssvårigheter eller elever som bara behöver lugn och ro. I vissa fall får även elever som är duktiga på att läsa också komma för att förhindra utpekning. Samtliga deltagare arbetar på liknande sätt med läshunden, Där de uttrycker att deras arbete är att finnas med som stöd i bakgrunden så att fokuset blir på eleven och hunden. Deras roll i bakgrunden gör att de kan stötta eleverna i deras läsutveckling genom att kommunicera genom hunden och använda hunden i samtalet.

Utifrån deltagarnas berättelser om deras erfarenheter så har läshunden en viktig betydelse för elevers läsning. Samtliga deltagare berättar att läshunden bidrar stöttande genom att de bidrar med motivation, glädje och lugn till eleven. Läshunden är inte dömande utan lyssnar kravlöst på eleven som läser. Flera av deltagarna belyser att många elever utvecklas i sitt läsande när de får läsa för hunden där främst läsflytet men också avkodningsförmågan utvecklas. Dock menar flera av deltagarna att detta är svårt att mäta men att eleverna blir mer öppna för att lära och blir mer motiverade till att läsa.

Det finns flera utmaningar som deltagarna berättar om i deras arbete med läshunden. Skolor som inte tar emot läshundar på grund av brist på lokaler och på grund av allergier är något som flera deltagare uttrycker som en utmaning. Det kan vara utmanande att känna av situationerna i arbetet.

8 Diskussion

Under denna del kommer jag att diskutera den metod som använts i studien och studiens resultat. Under metoddiskussion avsnittet kommer metodens styrkor och svagheter att belysas därefter kommer resultatet att diskuteras utifrån bakgrunden, tidigare forskning samt teorierna sociokulturellt och fantasi.

8.1 Metoddiskussion

En kvalitativ metod användes i denna studie för att undersöka pedagogiskt utbildade hundförarens erfarenheter. Fördelarna med att använda en kvalitativ metod är att det är lättare att gå in på djupet och få reda på informanternas erfarenheter och på så sätt få en närmare förståelse av ämnet (Larsen, 2018, s. 34, 36). En nackdel med en kvalitativ metod är att det är tidskrävande. Det krävs ett mer omfattande efterarbete vid en kvalitativ ansats. En annan nackdel med en kvalitativ metod är att informanterna kan ge svar som inte är sanna (Larsen, 2018, s. 36). Detta är något som jag har haft i åtanke vid val och genomförande av den inspelade intervjun.

Eftersom jag valt att genomföra semistrukturerade intervjuer har jag kunnat ställa följdfrågor till informanterna. Följdfrågor kan ses som en fördel eftersom det bidrar till mer utvecklade svar som bidrar till ett mer djupgående samtal (Stukát, 2011, s. 44). Jag har också använt mig av öppna frågor. Öppna frågor är något som förhindrar att jag som intervjuare påverkar informanternas svar (Kihlström, 2007, s. 48). Vid den semistrukturerade intervjun fick informanterna chansen att utveckla sina svar och berätta om sina erfarenheter.

En annan fördel är att jag har spelat in fem av mina intervjuer. Det har gjort att jag har kunnat lyssna på materialet flera gånger. En nackdel med att spela in intervjuerna är att det är tidskrävande att transkribera materialet. Det är något som jag har varit medveten om och därför har jag följt de råd som både Larsen (2018, s.156) och Stukát (2011, s. 45) tar upp om transkribering för att underlätta arbetet. Jag har också varit noga med att skriva ut allt som har sagts i intervjuerna för att inte missa något. Detta är något som gjort att validiteten av resultatet stärkts, då jag lättare har kunnat dragit slutsatser av materialet (Larsen, 2018, s. 130).

Alla intervjuer förutom två genomfördes digitalt. En fördel med att genomföra intervjuerna digitalt anser jag är att även fast jag inte kunnat träffa informanterna fysiskt så har vi kunnat se varandra genom skärmen och på så sätt kunnat få ögonkontakt med varandra. Enligt Back och Berterö (2019, s. 169) är det viktigt att intervjun sker på en plats där informanten känner sig trygg. Därför anser jag att det har varit en fördel med digitala intervjuer eftersom informanterna har kunnat sitta på en plats där de känner sig trygga. En nackdel med att intervjua digitalt är att tekniken kan krångla som gör att viktiga delar kan utebli eller inte

uppfattas korrekt då ljudet till exempel kan krångla. Detta är något som jag varit medveten. En av intervjuerna genomfördes via ett telefonsamtal, och en fördel med det är att det inte är lika tidskrävande något som Stukát (2011, s. 45) menar kan vara en fördel. En annan av mina intervjuer genomfördes via mejl där ett dokument skickades till informanten. Denna intervju blev mer åt det strukturerade hållet eftersom jag inte kunde ställa följdfrågor som jag gjort i de tidigare intervjuerna. Larsen (2018, s. 139) förklarar att det kan ses som en nackdel eftersom viss information kan utebli. En fördel är dock att efterarbetet blir lättare eftersom materialet inte behöver transkriberas.

I denna studie har jag valt att intervjua sex pedagogiskt utbildade hundförare för att få svar på studiens frågeställningar. Urvalet genomfördes genom ett godtyckligt urval som innebär att jag har strategiskt valt ut informanterna. Att strategiskt välja ut informanter kan ses som en fördel eftersom informanterna väljs ut medvetet för att de ska passa till studien (Larsen, 2018, s. 126). Jag valde medvetet ut hundförare som hade en pedagogisk utbildning till denna studie eftersom det är de som har kunskapen om arbetet med läshunden.

En nackdel med metoden är antalet informanter. I denna studie deltog endast sex informanter på grund av tidsomfånget men också på grund av svårigheter i att få tag på informanter. När intervjuerna skulle genomföras blev det ett bortfall. Dock löste det sig och jag fann en annan deltagare till studien så bortfallet har inte påverkat resultatet. Alla deltagare fick också chansen att tillägga något i slutet av intervjun för att de skulle känna att de fått säga sitt.

Vid intervjuerna har en intervjuguide (se bilaga 2) använts. Jag har också varit noga med att ställa öppna frågor för att förhindra att ställa ledande frågor. Back och Berterö (2019, s. 168) förklarar att detta är viktigt eftersom det annars är lätt att informanterna enbart svarar ja eller nej. Jag upplever att intervjuerna har gått bra. Deltagarna har fått berätta om sina erfarenheter om deras arbete med läshunden. Jag har också varit noga med att ta ett steg tillbaka och låtit dem berätta sina historier och erfarenheter. Jag har haft bra stöd av mina intervjufrågor under intervjuerna.

Eftersom jag valt att undersöka pedagogiskt utbildade hundförares erfarenheter av läshunden gör att deras svar i min studie kan ha påverkats av att jag just studerar deras arbete. Detta är något som kan ses som problematiskt med min metod eftersom deltagarna kan ha tolkat mina intervjufrågor på ett sätt som skulle kunna vara mer gynnsamt för studien. Här hade till exempel observation kunnat användas för att kunna se hur de pedagogiskt utbildade hundförarna arbetar i praktiken. Dock var detta inte möjligt i denna studie eftersom det hade varit för tidskrävande samt eftersom deltagarna är så utspridda i landet.

8.2 Resultatdiskussion

Syftet med denna studie var att undersöka pedagogiskt utbildade hundförares erfarenheter av hur läshunden kan användas som ett didaktiskt verktyg i läsundervisningen, för att stötta

elever i deras läsutveckling. För att kunna ta reda på hundförarnas erfarenheter formulerades tre forskningsfrågor. Resultatet i studien visade att deltagarna hade liknande erfarenheter av att arbeta med läshundar. Mycket av det som framkom i resultatet stämmer också överens med bakgrunden och tidigare forskning och nedan kommer jag att beskriva detta närmare.

Enligt Lundberg et al. (2010) och Alatalo (2017) så behöver en elev vara fonologiskt medveten för att bli en god läsare. Lundberg et al. (2010) förklarar att elever som har svårigheter med läsningen har oftast svårt med den fonologiska delen och det är då viktigt att tidigt stötta dessa elever. Läroplanen tar upp att ”undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov” (Skolverket, 2022, s. 6). Skolan ska också ge alla elever det stöd som de behöver därför kan extra anpassningar behövas sättas in (Skolverket, 2020, s. 6). De pedagogiskt utbildade hundförarna lyfter inte specifikt fram läroplanen i sina svar men de lyfter fram att det är elever med olika behov och som är i behov av extra stöd som oftast får komma och läsa för hunden. Läshunden fungerar alltså som en extra anpassning i skolan för att stötta elever som till exempel har det kämpigare med läsningen än andra elever. Deltagarna berättar att läshunden bidrar med läsglädje och motivation. Detta är något som kursplanen för svenska lyfter fram att undervisningen ska ”stimulera elevernas intresse för att läsa” (Skolverket, 2022, s. 224).

Resultatet i detta arbete visade att deltagarna ser på deras egen roll som viktig och menar att den pedagogiska utbildningen som de har bidrar till att de och hunden kan stötta eleverna i deras läsning. Den pedagogiska utbildningen har alltså en avgörande roll i deras arbete eftersom det är elevernas läsinlärning som är i fokus. Detta är något som stämmer överens med det som Ehriander (2016, s. 13) tar upp. Ehriander (2016, s. 13) förklarar att det är viktigt att hundförare kan stötta eleverna i deras läsning och kunna se vad varje elev behöver i sitt lärande för att de ska komma vidare i läsutvecklingen. Deltagarna i denna studie berättar också att de har ett stort ansvar gentemot hunden i arbetet. Flera av deltagarna beskriver detta som att de har två roller. De har en roll som pedagog där de stöttar eleverna i deras läsning och en roll som hundförare där de är hundens skyddsombud. Ehriander (2016, s. 15) förklarar att för att läshunden ska kunna stödja elever i deras läsning behöver hundarna tycka arbetet är kul och där de känner sig trygga i situationen med eleverna. Detta går i linje med det som flera av deltagarna berättar. Hunden måste tycka om sitt jobb och gör inte hunden det fungerar inte konceptet menar flera av deltagarna. Med detta sagt så har den pedagogiskt utbildade hundföraren en viktig roll i att både se till elevens- och hundens behov.

Enligt Bergh Nestlog och Ehriander (2018, s. 543) är det viktigt läshunden inkluderas i samtalet eftersom det gör att eleven blir trygg och vågar läsa. Det bidrar också till att fokuset riktas mot hunden i stället för hundföraren som gör att eleven inte känner samma press. Detta är något som överensstämmer med vad deltagarna beskriver. Flera av deltagarna berättar att deras arbete är att vara i bakgrunden där fokuset läggs på hunden i stället för dem och att de använder hunden i det kommunikativa och tillsammans med hunden kan de stötta eleverna i deras läsning.

Ehriander (2016, s. 13) menar att det är viktigt att eleverna känner sig trygga i den miljö som de läser i. Deltagarna i studien berättar att vid första mötet mellan eleven och läshunden så är eleverna förväntansfulla. Även om några elever kunde upplevas som lite blyga vid första mötet så ändras det oftast när eleven får skapa en relation till hunden. Flera av deltagare framhäver att relationen mellan hunden och eleven är jätteviktigt för att arbetet ska kunna

fungera och för att eleverna ska vara mottagliga för det fortsatta lärandet. Det är relationen som gör att eleven vågar läsa och kan på så sätt utvecklas i sin läsning.

Enligt Resa et al. (2015) så bidrar läshunden med läsmotivation och ett ökat engagemang till läsning. I Resa et al. (2015) studie framgick det också att eleverna blev mer motiverade till skolan när läshunden användes. Detta är något som överensstämmer med flera av deltagarnas svar. Deltagarna berättar att läshunden agerar stöttande genom att den förmedlar lugn, motivation, läsglädje och trygghet. Eleverna blir mer trygga när de får läsa för hunden som gör att de kan fortsätta utvecklas i sitt läsande. Detta är också något som Ehriander (2016, s. 13) tar upp och menar att läshunden har en lugnande effekt och kan på så sätt med sin hundförare ge stöd till elever i deras läsning. Ehriander menar också att läshunden agerar stöttande genom att vara icke dömande och genom att lyssna kravlöst på eleven när den läser. Detta går också i linje med det som deltagarna berättar och det tyder på att läshunden har en positiv påverkan på elevers läsning eftersom den både skapar motivation till både läsningen och skolan. Taube (2007, s. 81–82) förklarar att ha en låg motivation till läsning gör att läsningen kan bli krävande därför är motivationen jätteviktig. Detta är något som flera av deltagarna berättar i denna studie. Deltagarna beskriver att elever som kommer och läser för hunden oftast tycker att läsningen är tråkig och saknar motivation till läsningen, men att de efter att de har träffat och läst för hunden så har motivationen ökat och de tycker att det är roligt att läsa. Enligt Wigfield et al. (2016) så beror den låga läsmotivationen på att eleverna blivit äldre och upplever högre press på sig i skolan. Den inre motivationen påverkas negativt av detta och gör att eleverna inte är motiverade till att läsa. Deltagarnas svar går i linje med detta där de lyfter att läshundens syfte är att vara en kravlös lyssnare där eleven inte känner press. Därför läshunden vara ett bra didaktiskt verktyg för att stötta elever i deras läsning.

Läshunden bidrar också som ett stöd till elevers läsning genom att ha en positiv påverkan på deras välmående. Steel (2022, s. 1) förklarar att elevers välmående är viktigt för att de ska kunna utvecklas i sitt lärande. Att läshunden bidrar med glädje och ett förbättrat mående är något som resultatet i Steels (2022, s. 6–12) studie visade. Resultatet visade att eleverna blev mer glada och lugna när de fick läsa för hunden. Även resultatet i Resa et al (2015, s. 26–29) studie visade att elevernas välmående ökade när de fick läsa för hunden. Detta är något som också överensstämmer i deltagarnas svar. Flera av deltagarna i studien berättade om läshundens positiva påverkan på elevers välmående. Ett dåligt mående påverkar inte enbart svårigheter i läsandet utan även i lärandet över lag. Men deltagarna berättar också att elevernas självförtroende stärks när de får läsa för hunden. Flera av deltagarna berättar att elever som till exempel inte vågar läsa högt för fröken eller klassen, vågar göra det efter att de har fått läsa för hunden.

I le Roux et al. (2014, s. 659, 669) studie delades eleverna in i tre olika läsgrupper. En av grupperna fick läsa för en lärare, den andra gruppen fick läsa för ett gosedjur och den tredje gruppen för en läshund. Resultatet visade att eleverna som fick läsa för läshunden förbättrade sin läsförmåga. Detta är något som flera av deltagarna har upplevt. Dock poängterar flera av deltagarna att det är svårt att avgöra om det är läshunden som bidragit till en förbättrad läsförmåga. De berättar att eleverna utvecklas oavsett om de läser för hunden eller för fröken. Därför är det svårt att säga om det är läshunden som har bidragit till att eleverna har utvecklats i sin läsning. Enligt Conell et al. (2019) och Steel (2022) visade även deras studier på att elevernas läsförmåga utvecklades dock menar de att det behövs mer forskning för att verkligen säkerställa läshundens påverkan på elever läsning. Något som framkom i min

studie utifrån deltagarnas svar så är det kanske inte hunden i sig som hjälper till med att stötta eleverna i deras läsutveckling utan det är tillsammans med de pedagogiskt utbildade hundförarna som detta sker. Detta är något som inte framkommer i den tidigare forskningen som gjorts därför är det svårt att utifrån den tidigare forskningen avgöra om det verkligen är hunden som bidrar till elevens läsutveckling.

Deltagarna berättar om flera olika utmaningar i arbetet med läshunden. Där de berättar att en av utmaningarna är allergier och tillgången till lokaler ute på skolorna. En av deltagarna berättar att det också kan vara utmaningar i arbetet med eleven och hunden där hundföraren hela tiden behöver vara observant i arbetet. Detta är något som inte framkommer i den tidigare forskningen. Dock visar deltagarnas svar att det är fler positiva aspekter med arbetet än utmaningar. Detta kan bero på att deltagarnas arbete är just att arbeta med läshunden i skolan och därför lyfts inte mer utmaningar kring läshunden fram.

För att arbetet med läshunden ska kunna användas som ett didaktiskt verktyg i läsundervisningen behövs människan eller i detta fall den pedagogiskt utbildade hundföraren. Kommunikationen mellan hunden, hundföraren och eleven är en central del i arbetet och därför är det sociokulturella perspektivet en viktig del i denna studie. Inom det sociokulturella perspektivet sker lärandet genom sociala och kulturella sammanhang (Säljö, 2022, s. 94). Läshunden kan här ses som ett medierande ”redskap” där hunden agerar som ett stöd i form av att agera som ett didaktiskt verktyg. Hundföraren måste dock finnas med i detta arbete eftersom det är hundföraren som sköter den verbala kommunikationen genom hunden. Samtliga deltagare lyfter att deras arbete som hundförare är otroligt viktig för att arbetet med hunden och elev ska fungera. De finns med som stöd för både elev och hund i bakgrunden. Denna kommunikation som sker är en viktig del av det sociokulturella perspektivet (Säljö, 2022, s. 98). I detta sammanhang där hunden medierar kunskapen via hundföraren kan texten som eleverna läser ses som artefakter. Deltagarna i studien berättar att textsamtalet är en viktig del i arbetet.

Flera av deltagarna berättar att de kommunicerar genom hunden i samtalen med eleven. Här får eleven använda sin fantasi om att hunden lyssnar och förstår eleven när den läser. Vygotskij (1995, s. 9) menar att fantasin och verkligheten hör ihop eftersom erfarenheter och känslor skapas i verkligheter. En av deltagarna i studien berättar i intervjun att eleverna som kommer har olika mycket förståelse kring hunden. När yngre elever kommer kommunicerar den mer med hunden eftersom eleven då tror att hunden lyssnar på när de läser. Men ibland kommer elever som har en större förståelse kring hunden och där användandet inte hunden lika mycket i samtalet. Alltså spelar barns fantasin en stor roll i arbetet med läshunden. En del elever är mer i behov av att tro att det är hunden som lyssnar och berättar saker medan elever som inte har denna fantasi kan ändå ha en stor nytta av hunden.

9 Avslutande sammanfattning

Denna studie fokuserar på pedagogiskt utbildade hundförarens erfarenheter om läshunden som ett didaktiskt verktyg i läsundervisningen. Jag har funnit många likheter mellan deltagarnas erfarenheter och tidigare forskning. Den tidigare forskningen visar att läshunden har en

positiv påverkan på elevers läsning eftersom läshunden bidrar till läsmotivation och läsglädje, vilket är något som deltagarna i min studie också nämner. Jag har fått tagit del av erfarenheter från deltagarna i min studie, där de berättar om vilken tillgång läshunden är för elevers lärande och mående. Jag har också fått tagit del av hur de arbetar i praktiken men också vilken betydande roll de har som pedagoger för att arbetet ska kunna fungera.

Deltagarna berättar likt tidigare forskning att läshunden bidrar med motivation, ökat självförtroende, läsglädje och lugn. Läshunden bidrar med många olika positiva aspekter och det viktigaste av allt som både deltagarna och tidigare forskning tar upp är elevers välmående. Ett bra välmående är grunden till allt lärande och detta är något som läshunden bidrar med. Både tidigare forskning och flera deltagare i studien menar att läshunden är viktigt stöd och har en betydande roll för elevers läsning. Att läshunden har en positiv effekt på elevers läsning tror jag beror på att läshunden har dessa positiva effekter på elevers välmående och att de utbildade hundförarna finns med som stöd i bakgrunden. En av deltagarna berättar att eleverna blir mer öppna när de får läsa för hunden eftersom de får vara sig själva. Detta menar deltagaren gör att eleverna blir mer öppna till att lära. Att eleverna blir mer öppna när de får läsa för hunden tror jag beror på att de inte känner sig dömda utav andra elever. När de får läsa för hunden behöver de inte känna press från omgivningen utan det är eleven, hunden och hundföraren som samspelar med varandra vilket jag tror bidrar till att eleven vågar vara sig själv.

Det den tidigare forskningen inte visar men som denna studie visar är hundförarnas roll i arbetet. Flera av deltagarna berättar i studien att deras pedagogiska utbildning har en stor vikt i deras arbete med läshunden. Där den pedagogiska utbildningen bidrar till att de tillsammans med hunden kan stötta eleverna i deras lärande. Deltagarna beskriver att de har ett dubbeltupptrag i arbetet med läshunden där de både måste se till elevens behov och hundens behov. Flera av deltagarna berättar att hunden måste må bra i arbetet för att det ska funka. Resultatet i min studie visar också att det finns olika utmaningar med läshunden något som den tidigare forskningen inte lyfter. Deltagarna berättar att allergier och tillgången till lokaler kan ses som utmaningar.

10 Förslag till vidare forskning

Jag har funnit under arbetet med den här studien att det är brist på svensk forskning om läshundar över lag. Denna studie fokuserade på de pedagogiskt utbildade hundförarnas erfarenheter om hur läshunden kan användas i praktiken för att stötta elever i deras läsutveckling. Det hade varit intressant att gjort vidare forskning om hur läshunden kan användas för att stötta elever i deras läsutveckling. Det hade då varit intressant att använda observation som metod eftersom denna studie fokuserade på de pedagogiskt utbildade hundförarnas erfarenheter så kunde inte elevers läsutveckling studeras. Något som inte denna studie fokuserade på var elevernas synpunkter i det hela och detta är något som också hade varit intressant att forska vidare om.

Referenslista

Alatalo, T. (2017). "Kalle, du kan ju läsa!" Förskoleklasslärare synliggör förskoleklasslevers skriftspråksutveckling. *Nordic Journal of Literacy Research*, 3(2), 1–18.

<https://doi.org/10.23865/njlr.v3.479>

Bergh Nestlog, E., Ehriander, H. (2018). The Book Dog and Semiotic Resources in Envisionment Building of a Text World. *Journal of psycholinguistic research*, 48(2), 535-550. DOI:10.1007/s10936-018-9617-0

Ceder, S. (2016). *Bokhundar som pedagogisk relationalitet*. I, H. Ehriander, (Red). *Bokhunden- och en och annan läshund*. (s. 43–54). BTJ Förlag.

Conell, C., Tepper, D., Landry, O., Benett, P. (2019). Dogs in Schools: The Impact of Specific Human–Dog Interactions on Reading Ability in Children Aged 6 to 8 Years. *Anthrozoös*, 32(3), 347-360. <https://doi-org.www.bibproxy.du.se/10.1080/08927936.2019.1598654>

Ehriander, H. (2016). *Bokhunden- och en och annan läshund*. BTJ Förlag.

Fejes, A., & Thornberg, R. (Red.). (2019). *Handbok i kvalitativ analys*. Liber.

Herrlin, K. & Frank, E. *Fonologisk medvetenhet*. I T. Alatalo (Red.), *Läsundervisningens grunder*. (s. 43–55). Gleerups Utbildning AB.

Häggström, I. (2010) *Elever med läs-och skrivsvårigheter/ dyslexi*. I L. Bjar., & C. Liberg (Red), *Barn utvecklar sitt språk*. (s. 239–254). Studentlitteratur AB.

Ivarsson, L. (2019). *Läsningens betydelse för läs- och skrivutvecklingen*. I T. Alatalo (Red.), *Läsundervisningens grunder* (s. 207–118). Gleerups Utbildning AB.

Kihlström, S. (2007). *Observation som redskap*. I Dimenäs, J. (red.) *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. Liber AB.

Langer, J.A. (2005). *Litterära föreställningsvärldar- Litteraturundervisning och litterär förståelse*. Bokförlaget Daidalos AB.

Larsen, A.K. (2018). *Metod helt enkelt- en introduktion tillsammansvetenskaplig metod*. Gleerups Utbildnings Ab.

le Roux, M., Swartz, L., & Swart, E. (2014). The Effect of an Animal-Assisted Reading Program on the Reading Rate, Accuracy and Comprehension of Grade 3 Students: A Randomized Control Study. *Child & Youth Care Forum; New York*, 43(6), 655-673. DOI:10.1007/s10566-014-9262-1

Levinson, E.M., Vogt, M., Barker, W.F., Jalongo, M.R., & Van Zandt, P. (2017). Effects of Reading with Adult Tutor/Therapy Dog Teams on Elementary Students' Reading Achievement and Attitudes. *Journal of Human-Animal Studies*, 25(1), 38-56.

DOI:10.1163/15685306-12341427

Linneuniversitet. (29 april 2022). *Projekt: Bokhunden och Astrid Lindgren*.

<https://lnu.se/forskning/forskningsprojekt/bokhunden/>

Lundberg, I., & Herrlin, K. (2014) *God läsutveckling kartläggning och övningar*. Natur och Kultur.

Lundberg, I., Larsman, P., & Strid, A. (2010). Development of phonological awareness during the preschool year: the influence of gender and socio-economic status. *Reading & writing*, 25(2), 305-320.

DOI:10.1007/s11145-010-9269-4

Reesa, S., Brooks, T., & Lloyd, J. (2015). The Impact of the Classroom Canines Program on Children's Reading, Social/Emotional Skills and Motivation to Attend School. *The international journal of literacies*, 22(2), 23-35. DOI:10.18848/2327-0136/CGP/v22i02/48840

SFS 2010:800. Skollag. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Skolinspektionen. (2022). *Läsfrämjande arbete i grundskolan- med särskilt fokus på undervisningen i svenska i årskurs 4-6*.

<https://skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/tkg/2022/lasframjande-insatser-i-grundskolan/rapport-lasframjande-arbete-i-grundskolan.pdf>

Skolverket. (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*.

<https://www.skolverket.se/getFile?file=9718>

Skolverket (2016a) PIRLS 2016 Läsformågan hos svenska elever i årskurs 4 i ett internationellt perspektiv. <https://www.skolverket.se/publikationsserier/rapporter/2017/pirls-2016?id=3868>

Skolverket (2016b). Att läsa och förstå- Läsförståelse av vad och för vad?.

<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65c5bd/1553967057896/pdf3694.pdf>

Schneider, S. (2016). Läsglädje genom bokhund- att skapa tilltro till förmåga. I, H. Ehriander, (Red). *Bokhunden- och en och annan läshund*. (s. 37-41). BTJ Förlag.

Statens medieråd (2021). *Ungar & medier 2021 En statistisk undersökning av ungas medievanor och attityder till medieanvändning*.

https://www.statensmedierad.se/download/18.57e3b0a17a75fbf0654916e/1632377641632/Ungar%20och%20medier%202021_anpassad.pdf

Steel, J. (Under utgivning). Children's wellbeing and reading engagement: the impact of reading to dogs in a Scottish Primary 1 classroom. *Education 3-13 International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, <https://doi.org/10.1080/03004279.2022.2100442>

- Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Studentlitteratur AB.
- Säljö, R. (2022). *Lärande- En introduktion till perspektiv och metaforer*. Greerups utbildning AB.
- Taube, K. (2007). *Barns tidiga läsning*. Norstedts Akademiska Förlag.
- Taube, K. (2013). *Läsinlärning och självförtroende- Psykologiska teorier, empiriska undersökningar och pedagogiska konsekvenser*. Norstedts Akademiska Förlag.
- Thornberg, R. & Forslund Frykedal, K. (2019). *Grundad teori*. I, A. Fejes & Thornberg, R. (Red.), *Handbok i kvalitativ analys*. (s. 44–69). Liber AB.
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet
https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forsknings-sed_VR_2017.pdf
- Wahlström, E. (2016). *Bokhunden och läsmiljön*. I, H. Ehriander, (Red). *Bokhunden- och en och annan läshund*. (s. 55–66). BTJ Förlag.
- Wery, J. and Thomson, M. M. (2013) ‘Motivational Strategies to Enhance Effective Learning in Teaching Struggling Students’, *Support for Learning*, 28(3), 103–108.
<https://doi-org.www.bibproxy.du.se/10.1111/1467-9604.12027>
- Wigfield, A., Gladstone, J., Turci, L. (2016). Beyond Cognition: Reading Motivation and Reading Comprehension. *Child development perspectives*, 10(3) 190-195.
<https://doi-org.www.bibproxy.du.se/10.1111/cdep.12184>

HÖGSKOLAN
DALARNA

Bilaga 1 Informationsbrev

Information om läshunden som ett didaktiskt verktyg för att stötta elevers läsutveckling

Du tillfrågas härmed om deltagande i denna undersökning.

Information om undersökningen:

Syftet med studien är att bidra med kunskap om pedagogiskt utbildade hundförarens erfarenheter av att använda läshundar som didaktiskt verktyg i läsundervisningen i årskurs F-3. Ett särskilt fokus riktas mot de erfarenheter pedagogiskt utbildade hundförare har av hur läshunden kan stötta elevers läsutveckling. Jag vill med denna studie synliggöra pedagogiskt utbildade hundförarens erfarenheter av att arbeta med läshundar i praktiken samt bidra med kunskap om läshundens betydelse för elevers läsning.

Empirin för denna studie kommer att samlas in genom intervjuer. Intervjun kommer fokusera på din uppfattning av användningen av läshunden. Undersökningen kommer att ske genom en digital intervju med ljudupptagning, där intervjun kommer att ta ca 30–40 minuter. Svaren kommer att behandlas genom konfidentialitetskravet och du kommer att vara anonym i studien. Ljudinspelningarna kommer att sparas på en dator med kod för att inga obehöriga ska komma åt materialet. Det är endast jag som kommer att ha tillgång till materialet. Materialet kommer att förstöras efter att arbetet är färdigställt.

Högskolan Dalarna är ansvarig för behandlingen av personuppgifter i samband med examensarbetet. Som deltagare i undersökningen har du enligt 3 Fastställd av FEN 2022-02-09 Dataskyddsförordningen (GDPR) rätt att få information om hur dina personuppgifter kommer behandlas. Du har också rätt att ansöka om ett så kallat registerutdrag, samt att få eventuella fel rättade. Vid frågor om behandlingen av personuppgifter kan du vända dig till Högskolans dataskyddsombud

Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering. Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Högskolan Dalarna.

Ytterligare upplysningar lämnas av nedanstående ansvariga.

Student:

Namn: Fanny Norrman, Mejl: ht19fnorr@du.se

Handledare:

Namn: Cecilia Wijnbladh, Mejl: cwj@du.se

Bilaga 2 Intervjufrågor

Intervjufrågor

Syftet med studien är att bidra med kunskap om pedagogiskt utbildade hundförarens erfarenheter av att använda läshundar som didaktiskt verktyg i läsundervisningen i årskurs F-3. Ett särskilt fokus riktas mot de erfarenheter pedagogiskt utbildade hundförare har av hur läshunden kan stötta elevers läsutveckling.

- 1. Vilken utbildning har du? Var arbetar du? Vilken/ vilka årskurser arbetar du i?**
- 2. Vilken utbildning har du gått med hunden? Hur länge har du arbetat med läshunden?**
- 3. Berätta om hur du ser på din egna roll som hundförare?**
- 4. Hur brukar du känna när du kommer till skolan med hunden?**
- 5. Berätta om något du tycker är väldigt bra med att arbeta med läshunden?**
- 6. Berätta något som du tycker är en utmaning med dit arbete med läshunden**
- 7. Vilka elever får läsa för hunden? Vem väljer det?**
- 8. Hur går det till när eleven får läsa för läshunden? Hur länge läser eleven för hunden?
Följdfråga: Vad avgör hur lång tid som läsningen pågår? Var sker läsningen?**
- 9. Hur upplever du att eleverna reagerar när de får träffa läshunden och läsa för den?**
- 10. Vad anser du att läshunden bidrar med för stöd till elevens läsning? Följdfråga vad har du sett för skillnad på elevers läsning när de fått läsa för hunden (tänker läsflyt, automatisering, m.m.)**
- 11. Hur upplever du att du och hunden blir bemötta i skolan? (av elever, övrig personal, vårdnadshavare)**
- 12. Är det något du skulle vilja tillägga om läshunden?**

